

Motiivi

8 • 2017 JHL – Julkisten ja hyvinvointialojen liitto

SOPIMUSNEUVOTTELUT

Suljettujen ovien takana

TYÖ & MIELENTERVEYS

Työ sairastuttaa
ja kuntouttaa

LUE MYÖS

Keba
istutti puita
Gambiassa

Palkankorotus
JHL:n
kärkitavoite

Työuran
puolimatkan
katsastus

NASIMA RAZMYAR

RAIKAS
TUULI

Boa® Closure System

Sievi Roller+ S3

Uudistunut Sievi Roller – nopeat pukea, helpot säätää

Sievi Roller –tuoteperhe tarjoaa nopean, helpon ja mukavan ratkaisun. Boa®-kiristysmekanismilla ja raikkailla väreillä varustetut Sievi Roller –jalkineet ovat oikea valinta, kun jalkineilta vaaditaan ehdotonta turvallisuutta ja helppokäyttöisyyttä.

Nopea ja entistäkin kestävämpi Boa® L6-rullamekanismi on perinteisiä kiinnitystapoja varmempi vaihtoehto ja uuden muotoilun ansiosta pitää kiinnityksen tilanteessa kuin tilanteessa. Pelkällä rullan pyöräytyksellä jalkineet kiristetään ja istuvuus säädetään sopivan jämäkäksi. Tosi helppoa ja huoletonta – turvallisuudesta tinkimättä.

Boa® -kiristysmekanismi • Pitävä ja joustava pohja • FlexStep® -iskunvaimennus
• Päällinen kestävä nahkaa ja mikrokuitua • Hengittävä 3D-dry®-vuorimateriaali
• Kevyt, metalliton varvassuoja • Metalliton, joustava naulaanastumissuoja
• Öljyä ja kemikaaleja kestävät pohjat • Antistaattinen ja ESD • Suomessa tehty

Kiristysmekanismi

- Vapauta nauhoitus nostamalla rullaa
- Lukitse mekanismi painamalla rulla alas
- Kiristä nauhoitus pyöräyttämällä rullaa

Pohjois-Euroopan
suurin jalkinevalmistaja
Sievin Jalkine Oy
Korhosenkatu 24, 85310 Sievi As.
Puh. (08) 488 11 • info@sievi.com
www.sievi.com

Motiivi

8/2017 JHL – Julkisten ja hyvinvointialojen liitto

SISÄLTÖ

07

Vuoden JHL:äiset
työsuojeluvaltuutetut
Tuula Myllymäki ja
Freddy Ekholm.

36

Laki: Työntekijän huono
käytös voi johtaa
irtisanomiseen.

50

Heikki Hiilamo pohtii
velkaantumista ja
parisuhdetta.

*– Taiteilijan
pitää työssään
kestää myös
epävarmuutta.*

PÅ SVENSKA

26

Mat till 40 eller flera tusen

45

Världen ur fågelperspektiv

48

Känslornas arbetsplats

08

JHL:läinen katutaiteilija
ja yhteisöpedagogi
Essi Ruuskanen haluaa
aktivoida ja auttaa
ympäristöä.

SISÄLTÖ

08

Katutaiteilija Essi Ruuskanen kuvittaa kaupunkia ja iloa.

14

Tessien neuvottelemineen on tahtojen taistoa ja herrasmieslaji.

18

JHL tutuksi -kurssilla kauhua, kulttuuria ja ay-tietoa.

20

Nuoriso-ohjaaja Keba Sabally istuttaa puita ja sovittelee riitoja.

22

Työuran puolivälin katsastus voi olla alku uuteen uraan.

28

Helsingin apulaiskaupunginjohtaja Nasima Razmyar murtaa lasikattoja.

34

JHL:n sopimustavoitteiden kärjessä palkankorotuksia.

38

Klubitalolla uskotaan vertaistukeen ja työn kuntouttavaan voimaan.

45

Brandmannen Conny Kurula vill flyga för att leva lite mer.

PALSTAT

06 Uutiset

34 Haloo

36 Laki

47 Kysy ihmeessä

50 Kolumni

AKTIIVI, LUE AINAKIN NÄMÄ:

KULISSEISSA

JHL:n neuvottelupäällikkö paljastaa, mitä tapahtuu tes-neuvottelujen kabineteissa. **Sivu 14**

PALKANKOROTUKSIA?

JHL neuvottelee palkankorotuksista ja nollatuntisopimuksista. Myös ympäristöasiat on huomioitu tavoitteissa. **Sivu 34**

#TYÖKUNTOON

Neuvottelukierros 2017–2018 jalkautuu lokakuussa maakuntiin. Vie evästyksesi JHL:n neuvottelijoille. **Sivu 13**

Nyt puhutaan työehdoista

TYÖMARKKINOIDEN SYYSKAUSI on lähtenyt vauhdilla käyntiin. Keskustelu pyöri liittojen sopimustavoitteissa. Mediassa arvaillaan liittojen palkankorotustavoitteita ja -tasoja. JHL:n ykköstavoite onkin neuvotella palkankorotukset euromääräisenä. Seuraamme mielenkiinnolla vientialojen neuvottelija ja syntyneiden sopimusten kustannusvaikutuksia. Entä syntykö vientialojen neuvottelupöydässä jopa muita aloja ohjaava palkkamalli.

Palkansaajien ansiokehitys on lähes pysähtynyt, kertoo Tilastokeskuksen elokuun katsaus. Kuntasektorilla ja valtiolla ansiot ovat laskeneet. Laskua on tullut yli prosentin. Selkeä syy löytyy kiky-sopimuksen lomarahaleikkauksesta.

Nordean ekonomistin tarjous alle prosentin palkankorotusvarasta ei ole vastaus JHL:n tavoitteisiin. Parempi vastaus olisi, että lomarahaleikkaukset kompensoidaan täysimääräisesti palkansaajille ja palkankorotus tämän lisäksi.

Kuntatalous on kohentunut. Sipilän hallituksen päätös kompensoida 270 miljoonan euron veronkevennyksillä palkansaajien ostovoimaa oli väärä päätös. Tämä kompensatio tulee haastamaan kuntatalouden tervehtymisen, mikäli alennuksia ei korvata täysimääräisesti kunnille. JHL:lle verokevennykset eivät ole palkankorotusten korvike. Samalla jälleen kerran vaakalaudalla ovat palvelujen rahoitus ja julkisen sektorin työllisyys.

Kuntasektorin vuosityöajan 24 tunnin pidennys on tuomassa vuonna 2018 kunnille laskennallisesti 190 miljoonan säästöt. Kuntien oma arvio on, että säästöt todellisuudessa ovat 60 miljoonaa euroa. Verohallinnon ennakkotilastojen mukaan kiinteistövero on tuottamassa kunnille 1,8 miljardia euroa tänä vuonna. Tulos yllättää, sillä edelliseen vuoteen verrattuna lisää kuntakirstuun kilahtaa 124 miljoonaa euroa. Yhteisöveroakin on tullut yli odotusten, ja kunnat saavat siitä laskennallisen osuutensa. Näyttää ilmeiseltä, että palkankorotusvaraa kunnissa on.

JHL valmistautuu seuraavaan työ- ja virkaehtosopimusten neuvottelukierrokseen. Työehdoista neuvotellaan talvella 2017-2018. JHL järjestää laajan vuorovaikutteisen kiertueen jäsenilleen. Haluamme kuulla ajatuksianne sopimusteemoistamme ja -tavoitteistamme. Tule kuulemaan, millaisilla tavoitteilla liittosi on menossa neuvottelupöytiin. Tilaisuuksien ajankohdat löydät nettisivuiltamme ja tästä Motiivista. Lähde vaikuttamaan!

Päivi Niemi-Laine, puheenjohtaja

220
tuhatta
jäsentä

JHL:N AMMATTIALAT

- Ravitsemis- ja puhtausalan ammattilaiset
- Kasvatuksen ja ohjauksen ammattilaiset
- Sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset
- Tietotyön ja hallinnon ammattilaiset
- Tekniikan ja liikenteen ammattilaiset
- Turvallisuuden ammattilaiset

130
työ- ja
virkaehto-
sopimusta

Motiivi

Julkisten ja hyvinvointialojen liiton jäsenlehti / PL 101, 00531 Helsinki / motiivi-lehti@jhl.fi / motiivilehti.fi / Julkaisija Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry / Vt. päätoimittaja, toimituspäällikkö Maarit Uusikumpu / Taitto Kati Ahonen ja Saija Heinonen / Toimittajat Saija Heinonen, Ulla Puustinen ja Marina Wiik / Trafikki Kati Ahonen puh. 010 7703 368 / Sähköposti: etunimi.sukunimi@jhl.fi / Aikakauslehtien Liiton jäsen / JHL:n yhdistysten kokousilmoitukset www.jhl.fi/toiminta/jarjestotoiminta/yhdistykset/lahta-tapahtuma / Mediamynti Helsingin Mediamynti Oy, 040 757 4062, toimisto@helsinginmediamynti.fi / ISSN 1795-7249 (printti) / ISSN 2341-8540 (verkkojulkaisu) / Paino Forssa Print 2017 / Toimituksen tilaama tai sille tarjottu aineisto julkaistaan ehdolla, että aineistoa voidaan käyttää myös osana julkaisijan sähköisiä tai muita jakelukanavia. Lehti ei vastaa tilaamatta lähetettyjen kirjoitusten ja kuvien säilyttämisestä eikä palauttamisesta.

Yt:t käyntiin säilöön- ottoyksikössä

YT-NEUVOTTELUT pyörähtivät käyntiin Metsälän vastaanottokeskukseen yhteydessä toimivassa säilöönottoyksikössä syyskuun alkupuolella. Neuvottelun synnä on säilöönottoyksikön siirto Helsingin kaupungilta Maahanmuuttovirastolle.

Yt-menettelyn piirissä on 37 yksikön työntekijää, enimmäkseen ohjaajia ja vartiota. Heistä noin kolmannes on JHL:n jäseniä.

Siirtoa ei aiota toteuttaa liikkeenluovutuksella, kuten kahden aiemman säilöönottoyksikön siirrossa Maahanmuuttovirastolle. - Niinpä siirtyvät työntekijät joutuvat hakemaan nykyisiä työpaikkojaan, jos haluavat jatkaa säilöönottoyksikössä. Lisäksi heitä uhkaa ainakin alkuvaiheessa palkanalennus, kertoo päälouottamusmies **Kai Suutari**.

Pelko palkanalennuksesta johtuu siitä, että valtion palkkarakenne eroaa kunnallisesta. Valtion vessin mukainen ohjaajan tehtäväkohtainen peruspalkka on 1 855 euroa kuukaudessa, kuntasektorilla se on noin 500-600 euroa korkeampi. Valtiolla kuitenkin henkilökohtaiseen työsuoritukseen perustuva palkanosa voi olla enimmillään 50 prosenttia peruspalkasta, joten ajan myötä ero tasoittuu. Työsuoritukseen perustuva palkanosa on valtiolla keskimäärin 27 prosenttia peruspalkasta.

LUE LISÄÄ motiivilehti.fi

Tietoa sopimusneuvotteluista löydät osoitteesta jhl.fi/sopimusneuvottelut

Lieksassa taukojumptaan

Lieksan kaupungin työntekijät saavat tietokoneelleen työpäivän aikana automaattisesti useita muistutuksia taukoliikunnasta.

Lisäksi jokaisen koneelle on ladattu 76 minuutin mittaista video-ohjelmaa, joiden ohjeilla voi harjoittaa niska-hartiaseudun ja alaselän lihaksia ja saada helpotusta hiirikäden oireisiin.

Harjoitteiden joukossa on myös rentoutus-, mindfulness- ja pilates-osioita, joita voi hyödyntää työpäivän aikana.

Kaupungin sopimus ERGO PRO -taukoliikuntaohjelmasta on vuoden mittainen. Jatkosta päätetään, jos kokemukset taukoliikunnasta ovat hyviä.

Kuntaväki lisääntyi 46 500:llä

Viime vuonna kuntasektorille palkattiin noin 46 500 uutta työntekijää. Heidän keski-ikänsä oli 37 vuotta.

Noin kolmannes palkatuista oli sosiaali- ja terveydenhuollon koulutuksen saaneita. Eniten palkattiin lähihoitajia, noin 5 100. Seuraavaksi suurimmat ryhmät olivat sairaanhoitajat (3 600), lastenhoitajat (1 700), luokanopettajat (1 500) ja lastentarhanopettajat (1 200). Tekniselle sektoreille palkattujen suurimmat ammattiryhmät olivat palomiehet (170) ja kiinteistöhoitajat (140).

Viime vuonna kuntien palveluksesta jäi eläkkeelle noin 16 000.

Kuntasektorin kokonaishenkilöstömäärä oli lokakuun 2016 lopussa 449 000.

Lähde: Tilastokeskus, lokakuu 2016.

449 000

työskenteli vuonna 2016 kuntien ja kuntayhtymien palveluksessa.

10 %

eli 46 500 heistä palkattiin viime vuonna.

1/3

viime vuonna palkatuista oli sosiaali- ja terveysalan koulutuksen saaneita.

Vuoden työsuojelijat kokeneita konkareita

JHL:N VUODEN 2017 TYÖSUOJELUVALTUUTETUT valittiin syyskuun puolivälissä Vantaalla työsuojeijoiden valtakunnallisilla ajankohtaispäivillä. Kunniaa ja mainetta saivat tamperelainen **Tuula Myllymäki** ja helsinkiläinen **Freddy Ekholm**.

Myllymäki on Tampereen yliopiston lääketieteellisten yksiköiden työsuojeeluvaltuutettu, ja hänen vastuualueeseensa kuuluu paljon laboratoriotoimintaa, mikä vaatii muun muassa perehtyneisyyttä kemikaalilainsäädäntöön, säteilyturvallisuuteen, biovaarallisuuteen ja koe-eläinlainsäädäntöön. Ekholm taas toimii Helsingin nuorisosiainkeskuksen, kirjaston, kulttuuriasiainkeskuksen, kaupunginmuseon sekä taidemuseon työsuojeeluvaltuutettuna.

Myllymäki ja Ekholm ovat oma-aloitteisia, kokeneita, pitkäjänteisiä ja työhönsä sitoutuneita. He ovat kehittäneet monipuolisesti ja ennakoiden henkilöstön hyvinvointia ja työturvallisuutta.

Myllymäkeä raati kiittää kyvystä hoitaa ongelmat ripeästi ja avoimuudesta oppia uutta ja ottaa uusia haasteita vastaan. Ekholmia raati pitää taitavana asioiden esille nostajana, joka rakentavalla ja jämakällä tavalla tuo vaikeatkin asiat keskusteluun. Vuoden JHL:äisten työsuojeeluvaltuutettujen valinnan tekee vuosittain yhdeksänhenkinen valintaraati. (MU)

TYÖSUOJELUTEHTÄVISSÄ JHL:n jäsenistöstä **1 595** henkeä.

Raidejuttu kiinnosti

Motiivin viime numeron (7/2017) kiinnostavinta antia oli lukijoiden mielestä pääkaupunkiseudun konduktöoreista kertonut juttu "Katsotaanpa ne matkaliput!". Se kertoi Jaakko Rainion ja tämän työparin Satu Tuomiston päivästä raiteilla.

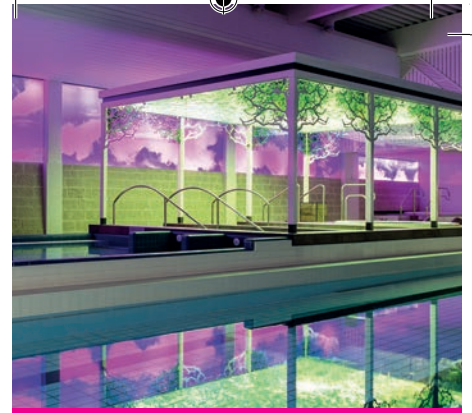
Jutun kirjoitti toimittaja Saja Heinonen, ja kuvat olivat Sami Perttilän.

Lähes yhtä paljon lukijoita kiinnosti Motiivin kansijuttu, johon haastateltiin julkisuudesta tuttua moniosaajaa Marco Bjurströmiä. Haastattelu oli otsikoitu "Tuulta päin".

Marco Bjurströmin tapasi toimittaja Marina Wiik ja kuvat olivat Vesa Laitisen.

Arvonnassa onni suosi seuraavia: Teija Wahlberg, Kaarina, Mikko Ylinen, Tampere ja Oili Mickelsson Turku.

ANNA PALAUTETTA uudistuneesta jäsenlehdessä motiivilehti. fi/palaute viimeistään 6.10. mennessä. Palautteen antajien kesken arvotaan JHL-tuotteita.

KYLPYLÄ- TARJOUKSET

Suomi 100 vuotta -loma
uudistetussa
suomalaisessa kylpylässä!

**Koko perheen
syysloma 2 vrk**

alk. **259€**

(2 aik. + 1-3 alle 15v lasta)

**Syyslomanen
2 vrk**

alk. **100€**

hlö / 2hh

Tarjoukset sis. aamiaiset noutopöydästä, elämyskylpylän ja kuntosalin käytön sekä lomaohjelmaa. 1 hh lisä 34 €/vrk. Tarjoukset voimassa 22.12.2017 asti ja koskevat vain uusia varauksia.

VARAUKSET:

www.paivakumpu.fi

tai puh. 030 608 40

Varauksen yhteydessä tulee
mainita koodi **MOTNET**.

KYLPYLÄ HOTELLI
Päiväkumpu

Ylhäentie 1, 09120 Karjalohja
puh. 030 608 40
myynti@paivakumpu.fi
www.paivakumpu.fi

Kaupunkikuvittaja-aktivisti-taiteilija

JHL:läinen katutaiteilija Essi Ruuskanen kuuli kerran itseään kutsuttavan kaupunkikuvittajaksi. Hän piti nimityksestä ja otti sen käyttöön, koska juuri kaupunkimiljöön kuvittaja hän kokee olevansa.

teksti Saija Heinonen kuvat Sami Perttilä, Saija Heinonen

NUORTEN suunnittelema ja toteuttama taideteos syntyi Essi Ruuskanen ohjauksessa viime vuoden syksyllä Pukinmäen nuorisotaloon.

Betonista, jyhkeää kerrostalon seinää jatkuu silmän kantamattomiin. Voiko olla yhtään ankeampaa?

Reilut viisi vuotta sitten **Essi Ruuskanen** heräsi kaupungin harmauteen ja yksivärisyyteen, kun hän istuskeli ja tuijotti valtavaa kerrostalon seinää Helsingin Herttoniemessä. Hänessä syttyi halu tehdä jotain kaunista ja hyvää. Jotain, mistä kaikki yhteisesti pääsisivät nauttimaan.

- Tuolloin katutaide ja seinän kokoiset maalaukset - murallit - eivät vielä olleet Suomessa kovin iso juttu. Aloin etsiä siitä tietoa, mutta eipä sitä juuri ollut saatavilla.

Alkususäyksen katutaiteen maailmaan antoi yhteisöpedagogiopintojen loppuvaiheen työharjoittelu. Ruuskanen ajatteli, että tekisi mielellään harjoittelun vaikka yhdistyksessä, joka järjestää aiheeseen liittyviä työpajoja.

Hän päätyi Street Art Vantaa -nimiseen yhteisöön vetämään katutaideprojekteja. Ja sillä tiellä hän edelleen on.

- Jäin tekemään heidän kanssaan töitä. Työpajatoiminnan lisäksi on pikkuhiljaa yhä enemmän noussut esiin myös oman taiteen merkitys. Fiilis siitä, että haluaa kehittyä myös taiteilijana.

Ruususen voitto

Tätä juttua kirjoitettaessa Ruuskanen maalaa muraalia Helsingin Pukinmäkeen. Seinämaalauksia tulee näkyville paikalle, aivan aseman viereen, nuorisotalon päätyyn.

Nuorisotalo toimii hankkeen tilaajana ja liikkeellepanevana voimana.

Suunnittelusta toteutukseen edettiin niin, että alkuvaiheessa järjestettiin tilaisuus, jossa lähialueen asukkaat saivat ideoida ja antaa vinkkejä teokseen.

- Asukaskokouksessa sain kuulla, että säveltäjä **Erkki Melartinin** koti oli aikanaan täällä ja että alueella asuu muutenkin paljon muusikoita. Keskustelun perusteella laadin pari

teemaan sopivaa luonnosta, joista järjestettiin sitten äänestys, Ruuskanen kertoo.

Eniten ääniä kerännyt työ on nimeltään Prinsessa Ruusunen. Samaa nimeä kantaa myös Suomen suosituin häämarssi, joka on Melartinin nuottiviivastosta lähtöisin.

Varsinainen työ alkaa luonnollisesti valmisteluilla. Seinään tehdään ruudukko maalarinteipillä, metri kertaa metrin neliöitä. Paperilla olevasta luonnoksesta teoksen ääriviivat skaalataan sitten seinään samassa suhteessa.

Ensin siis ääriviivat, sen jälkeen maalataan tausta, jonka päälle kerrostetaan yksityiskohdat.

- Olen ehkä vähän kaoottinen maalaaja. Saatan mokailla ja tehdä välillä muutoksia väreihin, jos huomaa, että joku ei olekaan hyvä, Ruuskanen nauraa.

Hän jatkaa, ettei ole lainkaan turhauttavaa joutua toisinaan korjailemaan jo tehtyä työtä.

- Maalaaminen on siitä kiva tekniikka, että ei ole niin vakavaa, jos vähän tyrii. Aina voi maalata päälle.

Ympäristön omistajiksi

Ruuskanen on aiemminkin tehnyt töitä Pukinmäen nuorisotalon porukoiden kanssa. Vuosi sitten nuorten työpajassa syntyi hänen ohjauksessaan nuorisotalon jumppasalin seinää kiertävä iso teos.

- Varmaan yhteisöpedagogin koulutuksella on teke mistä sen kanssa, että mielestäni on erityisen tärkeää tehdä ennaltaehkäisevää työtä. Tykkään tosi paljon työskennellä ihmisten kanssa. Ei väliä, onko kyse lapsista, nuorista tai aikuisista.

Hän kertoo tehneensä nuorten kanssa paljon muun muassa alikulkutunneleiden seinäkoristeluja.

- Varsinaisia muraaleja ei nuorten työpajoissa voisiakaan tehdä, koska niissä työskentely tapahtuu jos-

YHTEISÖPEDAGOGIKOULUTUS johdatti Essi Ruuskanen katutaiteen pariin. Hänessä heräsi halu vaikuttaa rakennettuun ympäristöön.

– *Taiteilijan työssä pitää haluta elää periaatteessa vapaasti, mutta sietää myös epävarmuutta.*

kus tosi korkealla, ja ne vaativat nostimen käyttöä. Siksi luontevaa on maalata koulujen ja nuorisotalojen lähistöllä olevia tunneleita.

Nuorten työpajoissa yhtenä tähtäimenä on luoda osallistujille kiinteä side omaan ympäristöön ja tuoda tietynlaista omistajuuden tunnetta.

- Nuoret ovat mukana koko prosessissa ja saavat suunnitella ja toteuttaa omia visioitansa. He ymmärtävät, että hommaa tehdään yhteiseksi hyväksi, kaikki alueen ihmiset pääsevät nauttimaan teoksista. Ja joutuvat katsomaan niitä jatkossakin. Aina siis pyritään siihen, että valmis lopputulos on hyvin toteutettu ja hieno.

Parantava vaikutus

Ruuskanen pohtii, että katutaide voi olla mitä tahansa kadulla tapahtuvaa: musiikkia, tanssia, performansseja tai vaikka kuvataidetta. Senpä vuoksi hän ei pistä pahakseen erään graffitin tekijän suusta lipsahtanutta toteamusta siitä, että tähän olette niitä kaupunkikivittäjiä.

- En tiedä, oliko se sanottu hyvällä vai pahalla, mutta mielestäni se on oikein osuva yleistermi kattamaan omaa genreäni.

Ruuskanen haluaa myös tehdä selkeän eron graffitien ja katutaiteen välillä.

Näin syntyi Pukinmäen Prinsessa Ruusunen

Ennen työhön tarttumista

Kaikki on valmista. Luvat on haettu, turvallisuus- ja sopimusasiat hoidettu. Pukinmäen projektin tuottajana toimii nuorisoohjaaja **Petteri Huuskonen**.

Työ tuntuu

Muraalia maalattaessa ei passaa kärsiä korkeanpaikankammosta! Työ on rankkaa ja fyysistä. Tuntikausien yhtämittäinen maalaminen joskus epäergonomi-sissakin asennoissa tuntuu niskassa, hartioissa, olkapäissä ja käsissä.

Työvälineet

Essi Ruuskanen maalaa isoimmat pinnat telalla, ja yksityiskohdat syntyvät erikokoisilla pensseleillä. Pukinmäen muraaliin tarvittiin 11 erisävyyistä maalia.

Luonnonolosuhteet

Ulkona maalattaessa Suomen sää luo aina omat haasteensa. Aikataulut on hyvä laatia siten, että varalla on muutama ekstrapäivä. Hyvän sään sattuessa maalausessiot voivat venyä jopa 12-tuntisiksi.

Valmista tuli!

Teos syntyi pukinmäkeläisten silmäiloksi reilussa viikossa. Kommentit muraalista olivat pelkästään positiivisia. "Voi kiitos, kyllä meidänkin oli korkea aika saada tänne piristystä."

– Kielteistä palautetta ei ole tullut. Sellaista kyllä että vitsi kun olisit mieluummin vaikka pelargonioita maalannut.

- Termit menevät puhuttaessa edelleen aika usein sekaisin. Graffitit ovat oma selkeä kokonaisuutensa, jolla on tietyt juuret ja lähtökohdat. Ne ovat eri tavalla tilan ottamista haltuun ja oman äänen esiin tuomista kuin katutaide siinä muodossa, mitä itse teen, hän korostaa.

Hän muistuttaa, että kaupunkimiljöötä on kuvitettu iät ajat. Julkisivuja ja rakennuksia on aina koristeltu patsain, pylväin, mainoksin, maalauksin.

- Oma tekemiseni juontaa juurensa klassisesta maalaustaiteesta ja ihan perinteisestä julkisesta taiteesta.

Bongaako katutaiteilija sitten koko ajan kulkiessaan mahdollisia tyhjiä tauluja, seiniä ja talon päätyjä, jotka huutavat väriä pintaansa?

- Itselläni on lähinnä aktivistinen lähtökohta, huomaan ennemmin sellaisia kohteita, jotka nimenomaan tarvitsisivat piristystä ja taidetta. Kaikkea ei pidäkään maalata, täytyy itse myös käyttää pelisilmää.

Ruuskaselle on tärkeintä tunne, että teokset parantavat asukkaiden elinympäristöä ja sitä kautta lisäävät kaupunkitilan viihtyvyyttä ja halua pitää huolta yhteisestä ympäristöstä. □

MURAALIEN maalaaminen on periaatteessa hyvinkin yksinäistä työtä. Vastapainona Essi Ruuskanen nauttii esimerkiksi työpajojen vetämisestä.

AMMATTINA TAITEILIJAJA

TYÖLLISTYMINEN
useimmiten vapaina taiteilijoina tai freelancereina

PERUSKOULUTUS
2. asteen amm.oppil., näyttötutkinnot, oppisopimus

YLEMPI KOULUTUS
mm. Aalto-yliopisto, Kuvataideakatemia, AMK

TOIMEENTULO
muodostuu yleensä teosten myynnistä, opetustyöstä ja apurahoista

FAKTTAA AMMATISTA

Kuvataiteilijoihin luetaan muun muassa taidemaalarit, kuvanveistäjät, taidegraafikot, valokuvataiteilijat ja mediataiteilijat.

Katutaide on julkisessa tilassa tehtyjä paikkasidonnaisia taideteoksia: maalauksia, musiikkia, performansseja ja tapahtumia. Se ei ole tiukkarajaisesti määriteltävissä, koska sen muodot ja välineet muuttuvat. Sitä leimaa ajankohtaisuus myös sisällöllisesti. Katutaiteeseen liittyy vapaus, joka toisinaan tarkoittaa myös instituutioiden ulkopuolella tehtävää taidetta.

Katutaiteilijan töitä tilaavat niin kaupungit, yritykset, taloyhtiöt kuin yksityishenkilöt.

Suomen Taiteilijaseura edustaa suurta osaa suomalaisista kuvataiteilijoista. Jäsenjärjestöjen kautta seuraan kuuluu yli 3 000 suomalaista ammattikuvataiteilijaa (v. 2017). Jäsenjärjestöt ovat Muu ry, Suomen Kuvanveistäjäliitto, Suomen Kuvataidejärjestöjen liitto, Suomen Taidegraafikot, Taidemaalari liitto ja Valokuvataiteilijoiden liitto.

TYÖKUNTOON

Neuvottelukierros 2018

Nyt puhutaan työehdoista!

JHL valmistautuu seuraavaan työ- ja virkaehtosopimus-neuvottelukierrokseen. Työehdoista neuvotellaan talvella 2017–2018. Tule kuulemaan, millaisilla tavoitteilla liittosi on menossa neuvottelupöytiin. Voit myös kertoa tilaisuudessa omat evästyksesi pääneuvottelijoille.

Kaikki tilaisuudet alkavat klo 17.

2.10.	Rovaniemi	Cumulus Resort Pohjanhovi, Pohjanpuistikko 2
3.10.	Oulu	Hotelli Lasaretti, Linnakabinetti, Kasarmintie 13b
3.10.	Jyväskylä	JHL:n Keski-Suomen aluetoimisto, Kalevankatu 4
3.10.	Tampere	JHL:n Pirkanmaan aluetoimisto, Rautatienkatu 10
9.10.	Lahti	Scandic, Vesijärvenkatu 1
10.10.	Helsinki	Sokos Hotelli Pasila, Maistraatinportti 3
11.10.	Lappeenranta	Hotelli Patrian auditorio, Kauppakatu 21
12.10.	Joensuu	Ravintola Elias, Kauppakatu 44
25.10.	Turku	Holiday Club Caribia, Kongressikuja 1
26.10.	Pori	Ravintola Sokos Vaakuna, Gallen-Kallelankatu 7
26.10.	Seinäjoki	Cumulus Seinäjoki, Kauppakatu 10

Tilaisuuksissa vetäjänä neuvottelupäälliköt Kristian Karrasch tai Mari Keturi

Neuvottelu on tahtojen taistoa

Työehtoneuvottelut käydään suljettujen ovien takana poissa julkisuudesta ja piilossa jäsenistön katseilta. Motiivi kertoo, mitä kabineteissa oikeasti tapahtuu.

teksti Ulla Puustinen kuvat Aijiro, Fizkes ja Yuralaits Albert/Shutterstock.com

Sopimusneuvottelut käynnistyvät yleensä pari kuukautta ennen voimassa olevan sopimuskauden päättymistä. JHL:n neuvottelemat kunta-alan, valtiosektorin ja useimpien yksityisten alojen työehtosopimukset ovat katkolla 31.1.2018. Niinpä liitto astuu seuraavan kerran neuvottelupöytään, itse asiassa aika moneenkin pöytään, joulukuun alkupäivinä.

Neuvotteluihin ei mennä kylmiltään, vaan huolellisen valmistautumisen jälkeen. Valmistautumiseen kuuluvat jäsenistölle suunnatut kyselyt, joissa tiedustellaan näiden toiveita ja odotuksia neuvottelujen suhteen.

- Tällä kertaa kyselyitä oli kaksi, ensimmäinen alkukesästä ja toinen elokuussa. Jälkimmäiseen tuli 3 600 vastausta, joista 80 prosenttia oli jäseniltä ja loput luottamusmiehiltä ja muilta aktiiveilta, neuvottelupäällikkö **Kristian Karrasch** kertoo.

Tavoiteasettelussa huomioidaan myös edustajistolle jätetyt työehtoja koskevat aloitteet. Tavoitteiden työstäminen jatkuu lokakuun aluekierroksella, jolloin edunvalvontalinjan johto jalkautuu kentälle kuulemaan aktiivien tunteja. Viimeisen sanan neuvottelutavoitteisiin sanoo tietenkin liiton hallitus.

Ennen ensimmäistä neuvottelukosketusta vastapuoleen työntekijäjärjestöt jakavat vielä keskenään tietoa tavoitteistaan ja hakevat yhteistä näkemystä niiden tärkeysjärjestyksestä.

Pitkästä aikaa liittokierros

Neuvottelut eivät ala puhtaalta pöydältä, vaan pohjana on aina edellinen sopimus. Työntekijöiden edustajat vaativat siihen parannuksia, ja työnantajapuoli torppaa ne parhaansa mukaan. Työnantajat taas saattavat esittää heikennyksiä, jotka yleensä otetaan vastaan jäätävällä hiljaisuudella toisella puolella pöytää.

Tuleva sopimuskierron eroa useasta edellisestä siinä, että asioista ei sovita keskitetysti vaan liittokohtaisesti. Se tarkoittaa sitä, että neuvottelupöytään tuodaan palkantarkistusten ohella laaja skaala muita työmarkkinaosapuolten tavoitteita. Alan slangilla on tapana puhua ns. tekstikysymyksistä, joilla on vaikutusta etenkin työelämän laatuun.

- Koska liittokierros mahdollistaa toimialakohtaisten erityiskysymysten nostamisen neuvotteluihin, tuppaa asialistasta tulemaan aika pitkä, Karrasch täsmentää.

Neuvottelut käynnistyvät ”tunnusteluilla” työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kesken.

- Pelin henkeen kuuluu, että työnantajapuoli valittelee heikkoa palkanmaksuvaraa ja sitä, kuinka huonosti omalla toimialalla pyyhkii. Työntekijäpuoli puolestaan muistuttaa ostovoiman merkityksestä, Karrasch kertoo.

Perinteisiin kuuluu sekin, että neuvottelut käydään työnantajan tiloissa. Myös neuvottelun käytännön juoksupöytä vastaa työnantajapuoli, mutta esimerkiksi neuvottelupäivistä sovitaan kaikkien kesken yhteisesti.

- Alkuvaiheessa osapuolet tapaavat ehkä kerran kahdessa

KOVIN VÄÄNTÖ työehtoneuvotteluissa käydään palkankorotuksen määrästä ja rakenteesta sekä sopimuskauden pituudesta.

Osallistu keskusteluun twiittamalla #työkuntoon

viikossa, mutta tahti tiivistyy pikkuhiljaa. Tulevalla neuvottelukierroksella päästään vauhtiin luultavasti loppiaisen jälkeen, ennakoi Karrasch.

Tarvitaan painetta pyttyyn

Jo neuvottelujen alkumetreilla voidaan muodostaa alakohtaisia neuvotteluryhmiä, esimerkiksi kunta-alan neuvotteluissa on eri pöydät kunnallista virka- ja työehtosopimusta, tuntiessää ja teknistä sopimusta varten.

Suurimmilla sopimisaloilla neuvottelijoiden käsikassarana toimii ns. tilastoryhmä, joka koostuu sekä työnantaja- että työntekijäjärjestöjen edustajista. Ryhmän tehtävä on laskea ehdotettujen sopimusmuutosten kustannusvaikutuksia.

Noin viikkoa tai kahta ennen vanhan sopimuksen päättymistä paine kasvaa ja osapuolten neuvottelutavoitteet tarkentuvat.

- Siihen asti on heitelty koepalloja ilmaan ja tulkittu vastapuolen ilmeitä, mutta viimeistään tässä vaiheessa alkaa kaupankäynti. Pitää tietää, mitä haluaa, ja osata vakuuttaa vastapuoli siitä, että on tosissaan, kuvailee Karrasch.

Vielä silloinkaan ei laadita neuvottelumistiota tai pöytäkirjaa, johon kirjattaisiin yhdessä, mistä on päästy sopuun. Juuri tästä juontuu neuvottelujen edetessä usein viljelty fraasi ”mistään ei ole sovittu ennen kuin kaikesta on sovittu”.

Riippuu sopimusalasta ja neuvottelujen kulusta,

milloin työnantaja jättää ensimmäisen sopimustarjouksen.

- Jos pohjaesitys ei miellytä, marssii työntekijäpuoli ulos tyrmistyneenä näin pöyrityttävästä tarjouksesta. Takaisin palataan sitten muutaman päivän sulattelun jälkeen.

Ihan viimeiseksi ryhdytään vääntämään palkankorotuksen tasosta ja rakenteesta sekä sopimuskauden pituudesta. Siinä vaiheessa myös työntekijäpuolen rintama saattaa rakoilla, sillä akavalaiset liitot kannattavat yleensä prosenttikorotuksia ja SAK:laisista ja STTK:laisista löytyy euromääräisten tai ns. sekalinjaisten korotusten kannattajia.

Melkein kuivin suin

Valtakunnansovittelijan toimisto, jossa ratkotaan työehtoriitoja, on tunnettu siitä, että osapuolille tarjoillaan vain kraanavettä. Onko työehtoneuvotteluissa yhtä niukat tarjoilut, Kristian Karrasch?

- Ei ihan. Useimmiten aloitellaan kahvilla ja pullalla, toisinaan voileivillä. Jos neuvottelut venyvät useaan tuntiin, saatetaan pöytään tuoda hedelmiä. Pitkät lounaat eivät kuulu kuvioon. Kun neuvotellaan, niin neuvotellaan.

Neuvottelujen tavoitteena ei ole iskeä vyön alle tai nöyryyttää vastapuolta, vaan päästä sopuun. Herrasmiesten ja -naisten laji siis!

- Toisinaan takaraja paukkuu ja mennään sopimuksettomiaan tilaan. Työntekijäjärjestöt alkavat

TUTUSTU SANASTOON
<https://url.fi/0lo>

ENNEN PITKÄÄ osapuolet pääsevät sopimukseen. Se vahvistetaan lyömällä kättä päälle.

väläytellä painostustoimia, ja siinä vaiheessa työnantajapuolellakin yleensä löytyy neuvotteluhaluja.

Jotta neuvotteluista tulisi valmiita, on neuvottelijalla oltava riittävät neuvotteluvaltuudet hyväksyä tai hylätä tarjoukset. Lisäksi neuvottelijan on tunnettava perin pohjin neuvottelun kohteena oleva sopimus.

- Kolmanneksi hänen on osattava kuunnella toisia ja ymmärrettävä myös vastapuolen näkemyksiä. Malttiaan ei kannata koskaan menettää, ja aiempi neuvottelukokemus ja realiteettien taju ovat suureksi avuksi, muotoilee Karrasch.

Tahto ratkaisee

Neuvottelujen loppumetreillä kumpikin osapuoli joutuu tinkimään joistain tavoitteistaan, mutta vastavuoroisesti ne myös saavat läpi joitain.

- Viime kädessä lopputuloksen ratkaisee jäsenistön tahto. Se, kuinka valmis jäsenkunta on mahdolliseen työtaisteluun ja arvio siitä, mikä on liiton painostustoimien vaikuttavuus, sanoo Karrasch.

Kun neuvottelutulos on saavutettu, vahvistavat osapuolet sen nimikirjaimillaan, eivät allekirjoitussellaan. Sen jälkeen ratkaisuesitys menee niin työnantajien kuin ammattiliittojen hallintoelimille hyväksyttäväksi tai hylättäväksi.

Lopussa kiitos seisoo?

- Eipä juuri. Kertaakaan ei ole tultu kehumaan, kuinka hyvän sopimuksen saitte aikaan, mutta sopimukseen pääsystä on kyllä toisinaan onniteltu. □

Sopien paljon hyvää

Ammattiliitot ovat olemassa neuvottelukseen ja sopiakseen jäsenistön palkoista ja muista työsuhteen ehtoista. Yhdessä sopien onkin saatu paljon aikaan.

01

SAK

02

Työnantajajärjestöt

03

01 Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK perustettiin 110 vuotta sitten. Se on siis vanhempi kuin tänä vuonna sata vuotta täyttävä Suomi. Perustamishetkellä se tunnettiin nimellä Suomen Ammattijärjestö SAJ.

02 Suomalainen työmarkkinapolitiikka on tupojen, eli tulopoliittisten kokonaisratkaisujen, historiaa. Tupot neuvotellaan työnantaja- ja työntekijäliittoja edustavien keskusjärjestöjen kesken. Tupojen takuumiehenä toimii valtio lupaamalla veronkevennyksiä, työelämää koskevia uudistuksia ja erilaisia sosiaalipaketteja. Tästä nimitys kolmikanta.

03 Tupoilla on kehitetty Suomea ja työelämää. Merkkipaaluja ovat mm. Liinamaa I ja II vuosina 1968–1970, jolloin päästiin sopuun liittojen jäsenmaksuperinnästä, erorahasta ja kokoontumisoikeudesta työpaikalla. Neljän viikon lomaoikeus rapsahatti UKK-sopimuksella vuonna 1970. Ryhmähenkivakuutuksesta, osatyökyvyttömyyseläkkeestä sekä työpaikkaruokailusta sovittiin vuonna 1976.

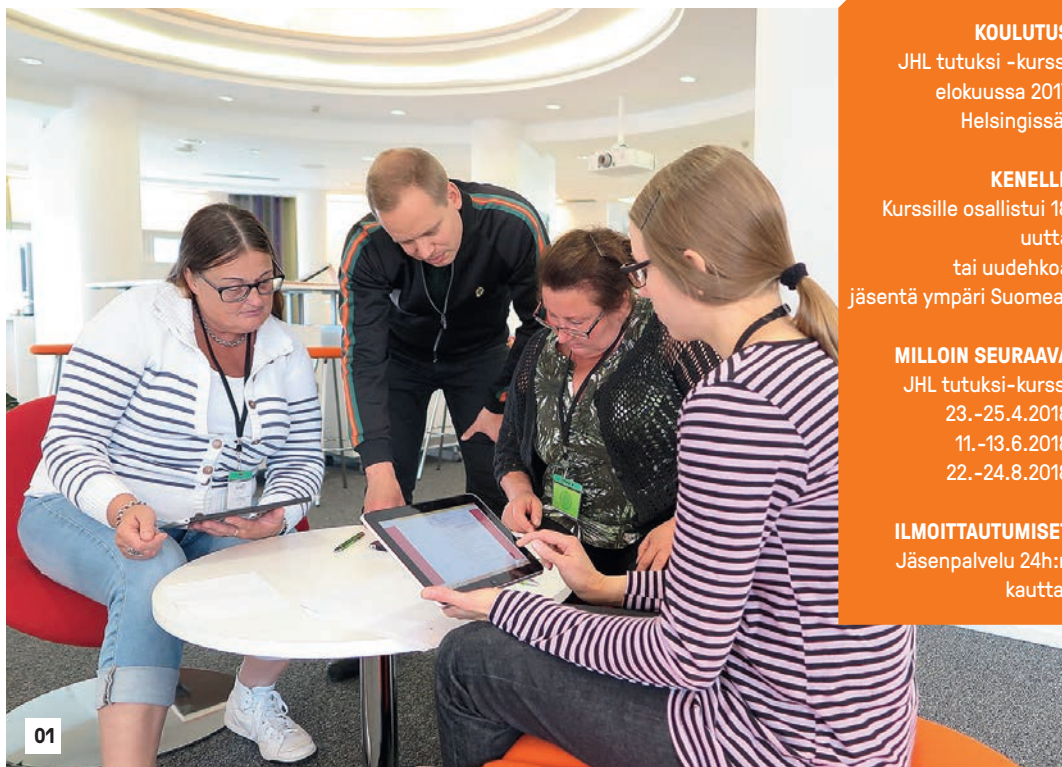
Elinkeinoelämän keskusliiton EK:n muutettua taannoin sääntöjään ei keskitettyihin tupoihin ole paluuta. Jatkossa työnantaja- ja työntekijäliitot sopivat työehdoista keskenään.

77

vuotta sitten, eli 23.1.1940, tapahtui tammikuun kihlaus. Silloin työnantajat hyväksyivät SAK:n tasaveroiseksi neuvottelukumppaniksi.

1 milj.

jäsentä tekee SAK:sta suurimman kolmesta keskusjärjestöstä. Muut ovat STTK ja Akava.

01

KOULUTUS

JHL tutuksi -kurssi
elokuussa 2017
Helsingissä.

KENELLE

Kurssille osallistui 18
uutta
tai uudehkoa
jäsentä ympäri Suomea.

MILLOIN SEURAAVA

JHL tutuksi-kurssi
23.-25.4.2018
11.-13.6.2018
22.-24.8.2018

ILMOITTAUTUMISET

Jäsenpalvelu 24h:n
kautta.

”Ihan kuin palkintomatkalla”

Elokuinen JHL tutuksi -kurssi sisälsi ay-tietoutta ja laajan kattauksen kulttuuria, muun muassa teatteria ja kuvataidetta.

teksti ja kuvat Ulla Puustinen

JHL tutuksi -kurssin pohjoisin osallistuja rovanieniemeläinen **Teija Ontero** ei rampaa ihan alinomaan Helsingissä. Itse asiassa kurssivisiitti oli 56-vuotiaan lähihoitajan kolmas käynti pääkaupungissa.

- Ihan kuin olisi palkintomatkalla. Joku on järjestänyt ohjelman, kaikki on valmiina, ei muuta kuin heittäytyä mukaan ja nauttii, summasi tyytyväinen Ontero kurssin antia.

Nimensä mukaisesti kurssi oli suunnattu ensi sijassa uusille ja uudehkoille jäsenille, jotta he pääsivät jyvälle siitä, mikä JHL on ja miten se toimii.

Ontero muistaa täyttäneensä ammattiliiton jäsenhakemuskaavakkeen heti 18 vuotta täytettyään, mutta JHL:ssä hän on uusi tulokas - jäsenyyttä on takana nippa nappa yksi vuosi.

- Aloitin työurani myyjänä ja jämhähdin vuosiksi sen alan liittoon, vaikka opiskelin jo aika päivää siten lähihoitajaksi. Kimmoke JHL:ään liittymiseen tuli, kun aloitin henkilökohtaisena avustajana ja löysin JHL:n avustajille tarjoamat palvelut, etenkin henkilökohtaiset avustajat.fi -sivuston, hän kertoo.

Lysti mieli jäsenhankkijaksi

Myös porilainen **Leena Penttilä**, 35, perustelee liittovalintaa järjestyksellä. Hän aloitti Merikarvian kunnan rakennustarkastajana noin puolitoista vuotta sitten ja liittyi JHL:ään viime vuoden elokuussa.

- Kuuluin aiemmin yksityisen alan liittoon, mutta

halusin sellaiseen, joka tuntee julkisen sektorin erityispiirteet. Mitään tarvetta edunvalvonta-avulle ei juuri nyt ole, mutta on hyvä tietää liiton toiminnasta ja oppia tuntemaan sen organisaatio, jotta tietää kenen puoleen kääntyä, jos tarvetta joskus ilmenee.

Yksi JHL tutuksi -kurssin tavoite on sitouttaa uusia jäseniä liiton toimintaan ja kannustaa heitä aktiiviksi omassa yhdistyksissään. Penttilällä on parhailaan niin monta rautaa tulella, ettei hän kaavaile aktiiviksi ryhtymistä. Vihtiläisellä **Sam Lystillä**, 50, saattaa sen sijaan aikaa ja kiinnostusta löytyä.

- Ei se ainakaan ihan poissuljettu vaihtoehto ole, hän tuumii.

Sam Lysti on Teija Onteron tapaan ammatinvaihtaja. Hän toimi aiemmin hydraulikka-alalla, mutta kouluttautui sittemmin välinehuoltajaksi ja työskentelee nykyään HUS:n Lohjan sairaalassa. JHL:ään hän liittyi pari vuotta sitten, ensin opiskelijajäseneksi ja valmistuttuaan Lohjan sairaalan JHL-yhdistykseen.

- Pääluottamusmiehellä on kädet täynnä työtä, mutta minä osaan hölistä ja pölistä, enkä pelkää ottaa kontaktia uusiin ihmisiin. Siksi jäsenhankinta voisi olla minun juttuni.

Kauhujen kierros Nokalla

Kolmipäiväinen kurssi sisälsi pari alustusta siitä, mikä JHL on ja miten se toimii. Lisäksi kurssilaiset etsivät itse tietoa verkosta ja tekivät ryhmätoita.

Asiasisällön ohella kurssi tarjosi roppakaupalla

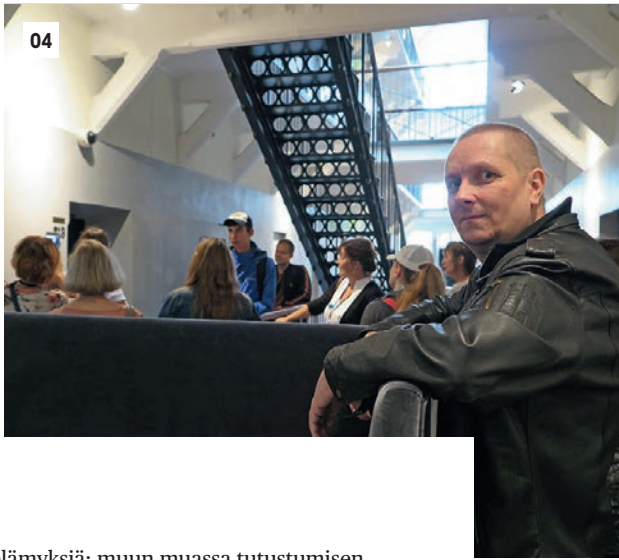
02

01 Kolmikko Lea Tobbi (vas.), Riitta Leppänen ja Silva Oikari keskittyvät ryhmätöihin. Neuvoja antaa JHL-opiston opettaja Janne Hernesniemi.

02 JHL tutuksi -kurssi on tarkoitettu uusille ja uudehkoille, eli alle kolme vuotta jäsenenä olleille. Pitempäänkin kuulunut voi osallistua, kun houkuttelee uuden mukaan. Kuvassa uusi jäsen Leena Penttilä ja hänet kurssille houkutelut konkari Anne Haapala Merikarvialta.

03 Kävelykierroksella rovanieniemeläinen Teija Ontero kuvasi Katajanokan jugendtalaja. Kurssimatka oli hänen kolmas Helsingin-reissunsa ikinä.

04 Välinehuoltaja Sam Lysti Vihdistä tutustui muiden kurssilaisten kanssa hotellina toimivaan Katajanokan entiseen vankilaan.

kulttuurielämyksiä: muun muassa tutustumisen Ateneumin Aalto-näyttelyyn sekä Ryhmäteatterin Seitsemän veljestä -esityksen.

- Kun näin ohjelman, ajattelin, että voiko näin hienoa kurssia ollakaan. Että pääsee ilmaiseksi Suomenlinnan kesäteatteriin, kiitteli **Riitta Leppänen** Porista.

Kehuja sai myös opastettu Kauhujen kävely. Se sisälsi tutustumisen hotellina nykyisin toimivaan Katajanokan entiseen vankilaan ja sen kolkkoihin ihmiskohtaloihin. Samalla tulivat tutuiksi Katajanokan jugendkorttelit ja Uspenskin katedraali.

- Vankilassa olisin viihtynyt pitempäänkin. Jäi näkemättä **Hella Wuolijoen** selli, valitteli Riitta Leppänen kiertokävelyn rivakkaa tahtia.

Myös ensi vuonna järjestetään kolme JHL tutuksi -kurssia.

- Resepti on jatkossakin sama, eli yhden kurssin oheishjelma koostuu kulttuuririennoista, toisella kurssilla tutustutaan pääkaupunkiseudun luontokohteisiin ja kolmas kurssi painottuu kansainvälisyyteen. Silloin tutustutaan liiton solidaarisuustoimintaan ja kansainväliseen yhteistyöhön ja vierailaan Suomen ammattiliittojen solidaarisuuskeskus Saskissa, kertoo JHL-opiston opettaja **Janne Herne**niemi. □

JHL kouluttaa

Oppia ikä kaikki!

Toimi ripeästi ja ilmoittaudu loppusyksyn koulutuksiin. Lue lisää: jhl.fi/kurssit

Kannusta toimimaan – puheenjohtajan jatkokurssi Helsingissä 27.–29.11.

Kohderyhmänä aktiivit, jotka ovat suorittaneet puheenjohtajan peruskurssin tai omaavat vastaavat tiedot. Kurssilla käsitellään vapaaehtoistoiminnan johtamista, yhdistyksen hallitustyöskentelyn motivoivia ja yhdistyksen toiminnan kehittämistä. Haku päättyy 23.10.2017.

Kasvatusalojen opintopäivät Rovaniemellä 18.–19.11.

Kohderyhmänä kasvatusaloilla työskentelevät, mm. koulunkäynnin ja iltapäivätoiminnan ohjaajat, lastenhoitajat ja -ohjaajat, perhepäivähoitajat, lastentanhanoitajat sekä näille aloille opiskelevat. Teemoja mm. muutostilanteiden kohtaaminen ja käsittely, uuden opetussuunnitelman vaikutus koulunkäynninohjaajan työhön, erilaiset kommunikaatiomenetelmät ja työturvallisuuden haasteet. Haku päättyy 9.10.2017.

Miten toimia median kanssa -kurssi, Helsingissä 20.–21.11.

Kohderyhmänä JHL:n aktiivit, luottamusmiehet, työsuojeluvaltuutetut ja yhdistysten hallitusten jäsenet. Kurssi on osa Vaikuttajan polku -koulutuskonaisuutta ja sillä käsitellään mm. muuttuvaa mediaympäristöä ja median roolia yhteiskunta-vaikuttamisessa. Kurssi antaa eväitä median toimintatapojen ymmärtämiseen ja haastatteluun valmistautumiseen. Haku päättyy 16.10.2017.

Keinovalikoimat työkyvyn heiketessä -kurssi Helsingissä 22.–24.11.

Kohderyhmään kuuluvat yhteistoiminta- ja luottamusmiehet, luottamusmiehet, työsuojeluvaltuutetut ja näiden varahenkilöt. Kurssilla käsitellään mm. työkyvyn ja työhönpaluun tukemista ja eri kuntoutusmuotoja. Haku päättyy 16.10.2017.

KAIKKI KOULUTUKSET LÖYDÄT
jhl.fi/kurssit

Kunnioitettu sovittelija

Helsingiläinen Keba Sabally kävi istuttamassa puita Gambiassa ja tapasi presidentin.

teksti ja kuva Maarit Uusikumpu

Nuoriso-ohjaaja **Ansumana Keba Sabally** saapui Gambiasta Suomeen rakkauden perässä 90-luvun vaihteessa. Nyt hän jalkautuu Helsingissä nuorten pariin. Vapaa-aikanaan hän sovittelee riitoja, pelaa futista ja istuu ammattiosaston kokouksissa.

Miksi istutat puita Gambiassa?

- Ammattiosastoni lahjoitti 500 euroa puunistutukseen. Rahoilla tuetaan gambialaisperhettä, joka saa 50 euroa puolen vuoden välein riisiin ja ruokaan, jos perhe pitää istutetun appelsiinipuun hengissä. Puu ruokkii ihmisiä pitkään, ja sen satoa voi vaihtaa muihin tuotteisiin.

Mitä puu merkitsee Gambiassa?

- Puuhan on elämä. Jokaisen ison kylän keskellä on kokas puu, joka on samalla kyläläisten kokoontumispaikka. Puuta arvostetaan Gambiassa, mutta köyhyys vähentää ajattelua. Niinpä Sahara valtaa maa-alaa, koska ihmiset kaatavat puita enemmän kuin istuttavat. Kaikki eivät ymmärrä tämän vahingollisuutta, tai heille ei tule mieleen, että puita voisi myös istuttaa. Kuitenkin Gambiassa köyhälläkin on pieni maapläntti, jonne voisi istuttaa puita. Ongelmana on usein veden puute, joten kasteluvettä voi joutua hakemaan kaukaa.

Mikä on lempipuusi?

- Mango ja appelsiini. Kun käyn Gambiassa, istun istuttamieni mangopuiden alla. Puiden katseleminen on ilo, enkä voisi elää ilman niitä.

Mitä Gambian presidentti Adama Barrow ajatteli ammattiosastosi puuhankkeesta?

- Hän piti sitä hyvänä ja ymmärsi, että näin voi auttaa köyhiä perheitä ja sitouttaa heitä oman elintasonsa parantamiseen pitkäjänteisesti. Hän toivoi lisää vastaavia puuprojekteja ja oli kiinnostunut myös ammattiyhdistyksemme toiminnasta, järjestäytymisestä ja neuvottelujärjestelmästä.

Olet jalkautuva nuorisotyöntekijä. Missä jalkaudut?

- Siellä, missä nuoret liikkuvat, muun muassa Helsingin rautatieasemalla, Vuosaarella ja Itäkeskuksessa.

Pitääkö Helsingin rautatieasemalla pelätä nuoria?

- Ei tarvitse. Ymmärrän, että ihmisillä on ennakkoluuloja ja pelkoja. Rautatieasemalla viettää noin 100-200 nuorta päivittäin aikaansa, mutta he ovat vain nuoria. Nuorilla on kuitenkin paljon ongelmia, ja he tarvitsevat tukea ja kannustusta. Kaikki eivät pärjää itse. Ohjaajien läsnäolo, keskustelu, neuvominen ja yhdessä tekeminen on nuorille tärkeää.

Tapaatko työssäsi nuoria turvapaikanhakijoita?

- Kyllä, jokaisella on oma tarinansa. Kaikilla ei ole ruokaa eikä yöpaikkaa. Joku odottaa turvapaikkapäätöstä, ja toinen pohtii, onko äiti vielä siellä jossain elossa ja räjähtikö se pommi juuri omalla kylällä. He ovat epäluuloisia, ja luottamuksen rakentaminen kestää. Kerromme heille, mistä voi löytää ruokaa ja olemme heille isän, äidin ja veljen roolissa. Jos joku meistä ohjaajista sairastuu, nuoret saattavat ikävöidä perään. Joskus tulen töistä itku silmässä, joskus on sydän täynnä iloa.

Valmistuit sovittelijaksi vuonna 2009. Mitä sovittelet?

- Kaikkia sellaisia asioita ja rikkeitä, joita poliisin mielestä voi sovittaa, esimerkiksi näpistyksiä, laittomia seinämaalauksia ja nahisteluita. Onnistuneessa sovittelussa nuorelle ei tule merkintää rikosrekisteriin tai rangaistuksia, vaan hän korvaa muutoin aiheuttamansa vahingon.

Olet Helsingin nuorisoasiankeskuksen henkilökuntayhdistyksen 272:n hallituksessa. Miksi olet mukana ay-toiminnassa?

- Kiinnostus heräsi ollessani töissä Helsingin telakalla 90-luvun alussa. Vaikka telakka oli monikulttuurinen työpaikka, olin siellä ainoa mustaihoinen. Alku oli rankkaa, ja ensin työkaverit vieroksuivat, haukkuivatkin ihonvärini vuoksi. Kun tutustuttiin paremmin, he huomasiivat, että onnistuin sovittelemaan ristiriitoja. Sitten he pysyivät luottamusmieheksi.

Keba tarkoittaa mandinkan kielellä kunnioitettua ja Sabally kuoletatonta. Kumpi olet?

- No, sovittelija ainakin taidan olla luonnostani. □

**ANSUMANA
KEBA SABALLY**
syntynyt 1963

KOULUTUS
nuoriso- ja
vapaa-ajanohjaaja

TYÖNANTAJA
Helsingin kaupunki

AIEMMAT TYÖT
peruskoulun
opettaja, hitsari

HARRASTUKSET
futis, kuntosalin,
ay-toiminta,
sovittelu

Motiivini

MIKÄ SINUA INNOSTAA

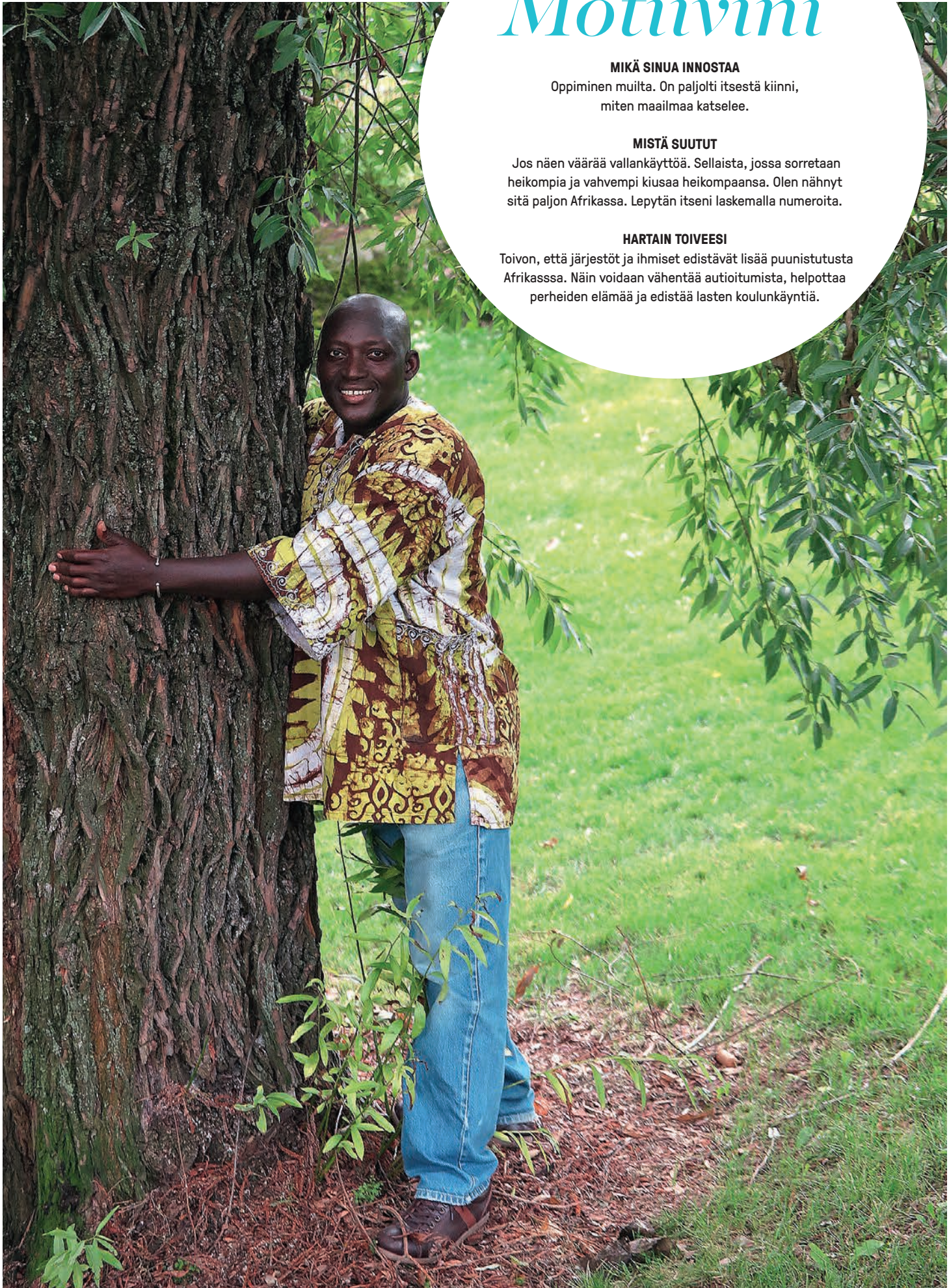
Oppiminen muilta. On paljon itsestä kiinni, miten maailmaa katselee.

MISTÄ SUUTUT

Jos näen väärää vallankäyttöä. Sellaista, jossa sorretaan heikompia ja vahvempi kiusaa heikompaansa. Olen nähnyt sitä paljon Afrikassa. Lepytän itseni laskemalla numeroita.

HARTAIN TOIVEESI

Toivon, että järjestöt ja ihmiset edistävät lisää puunistutusta Afrikassa. Näin voidaan vähentää autioitumista, helpottaa perheiden elämää ja edistää lasten koulunkäyntiä.

Puolimatkassa

Uutta intoa työhön, uusi työpaikka tai uusi ammatti? Työuran puoliväli voi olla alku uuteen, tai ainakin pohdintojen paikka.

teksti Virve Järvinen kuvat Suvi Sillanpää, Riitta Supperi-Keksi, Pixabay

Mitä jos saisin potkut? Pääsisinkö muualle töihin? Riittäisikö osaamiseni uuteen? Kun takana on parikymmentä vuotta työelämää, yksi jos toinen herää pohtimaan edellisen kaltaisia asioita. Tai ellei herää, syytä olisi. Elinikäiset työsuhteet muuttuvat työelämäutkijoiden mukaan harvinaisiksi ja määräaikaiset yhä tavallisemmiksi. Organisaatio-muutokset ja irtisanomiset ovat tätä päivää.

- Viimeistään työuran puolivälissä kannattaa pysähtyä miettimään omaa osaamistaan, vaikka välitöntä vaaraa työsuhteen päättymisestä ei olisikaan, painottaa johtava asiantuntija, psykologian tohtori **Salla Toppinen-Tanner** Työterveyslaitokselta.

Työelämä on muuttunut 20 vuodessa melkoisesti, ja silloinen tutkinto tuskin täyttää nykyajan vaatimuksia. Ja vaikka omilla tiedoilla ja taidoilla pärjäisi tällä hetkellä, kymmenen vuoden kuluttua tilanne voi olla toinen. Saattaa olla, että tulevaisuudessa omaa ammattia ei tunneta työmarkkinoilla lainkaan.

- Nelikymppisenä voi myös huomata jämähtäneensä työhön, joka ei enää sytytä eikä kehitä. Tällöin ehtii vielä koulutautua uuteen ammattiin.

Monta muutosta, paljon päivitettävää

Työelämässä vaaditaan aiempaa monipuolisempia taitoja. Suurin työelämää koskeva, lähimenneisyudessa tapahtunut muutos lienee työn teon välineissä, eli tietotekniikan yleistyksessä ja digitalisaatiossa. Toisin kuin saattaisi luulla, me suomalaiset emme ole näissä erityisen hyviä: etenkin yli 55-vuotiailla on OECD-maista keskimääräistä heikommat digitaidot.

Nykytyöelämässä korostetaan taitoja, jotka aiemmin liitettiin pitkälti työn ulkopuoliseen elämään ja joihin ammattiin valmistava koulutus ei välttämättä valmenna.

- Tällaisia ovat esimerkiksi sosiaaliset ja tiimityön taidot, stressinhallintataidot ja keinot huolehtia työssäjaksamisesta, Tanninen-Topper sanoo.

Hänen mukaansa työntekijän yksilölliset ominaisuudet painavat työnhaussa. Enää ei riitä, että ihminen osaa työnsä tai on valmistunut ammattiinsa loistavin arvosanoin. Nyt työpaikkoihin haetaan työyhteisöön sopivia persoonia, ja siksi työnhakija hyötyy hyvästä itse-tuntemuksesta. Kun itse-

tuntemus on hyvä, ihminen tietää, missä on hyvä ja missä on kehitettävää. Kun ominaisuuksiltaan oikea työntekijä löytyy, tehtävää voidaan räätälöidä tälle sopivaksi.

- Työntekijöitä haetaan usein verkostojen kautta. Ilman niitä työelämässä pärjääminen on nykyään vaikeaa.

Oppi osuu väärään ryhmään

Osa työssä tarvittavista taidoista päivittyy työn ohessa, ja työnantaja kouluttaa työntekijöitään. Vastuu oman osaamisen päivittämisestä kuuluu myös työntekijälle itselleen. Pelkästään työnantajan tarjoaman koulutuksen varaan ei omien tietojen ajantasaistamista kannata laskea.

- Työpaikalla tarjottavan koulutuksen ongelmana on sen epätasainen jakautuminen. Se kohdistuu usein hyvin koulutettuihin, vaativissa työtehtävissä toimiviin tai nuoriin, juuri valmistuneisiin työntekijöihin, Tanninen-Topper toteaa.

Työnantajat kouluttavat usein ”väärää” työntekijöitään, sillä vaativissa asiantuntijatehtävissä toimivat ja vastavalmistuneet ammatillaiset päivittävät usein osaamistaan oma-toimisestikin. Läkkäämmät, pitkiltä perhevapailta palaavat ja matalamman pohjakoulutuksen saaneet henkilöt tarvitsivat nykyistä enemmän täydennyskoulutusta.

- Uusien asioiden opettelun hyödyt näkyvät työmotivaatiossa. Itsensä kehittäminen tuo virtaa omaan tekemiseen. Työstään innostunut jaksaa työssään paremmin, mikä heijastuu työn tulokseen.

Piilevät kyvyt esiin

Taitojen päivittäminen ei aina tarkoita uuden opiskelua. Työntekijällä voi jo olla hallussaan taitoja, joiden yhteyttä työhön hän ei välttämättä ymmärrä tai osaa tuoda esiin. Tällaisia ovat esimerkiksi vanhempainvapaalla ja harrastuksissa hankitut taidot. Pienten lasten äiti on kärsivällinen organisaattori, ja joukkuelajin harrastaja taitaa tiimityön.

Omaa osaamista voi aina selvittää kysymällä työtovereilta ja esimiehiltä. Palautteen pyytäminen ja antaminen tukevat tätä.

- Muutoksiin varautuminen ei tarkoita jatkuvaa varpailla oloa ja pelkoa tulevaisuudesta. Se tarkoittaa sitä, että on perillä alalla ja työssä tapahtuvista muutoksista, tuntee oman osaamisensa ja päivittää sitä säännöllisesti, Salla Toppinen-Tanner summaa. □

– Työstään
innostunut
jaksaa työssään
paremmin.

27.-29.10

OSAAVA
NAINEN

LUENTOJA, TIETOA JA
IDEOITA VAPAA-AIKAAN!

Messuilta ideat koko talveksi:
työpajoissa esim. luonnon-
kosmetiikan valmistamista
tai makramee-tekniikkaa.
Lisäksi inspiroivia tarinoita
mm. yrittämisestä, uskalluk-
sesta ja stressin hallinnasta.

TERVE OLO

Lauantain teemana ravinto
ja sunnuntaina asiaa treenistä
ja kehonhuollosta.
Tule hakemaan
ammattilaisten vinkit!

LISÄKSI
OUTLET
SHOPPAILUUN!

TURUN
MESSU-
KESKUS

Katso koko messuohjelma osoitteessa
www.osaavanainen.fi

LIPUT: 16/13/10 €. Kaikki liput verkosta -3 € 26.10.saakka.

– Ilman verkostoja
työelämässä
 pärjääminen on
vaikeaa.

Viisi väitettä verkostoitumisesta

Verkostoituminen on työlästä ja tuskin tarpeellista. Ihmissuhdetaitokouluttaja **Karla Nieminen** oikoo yleisiä väärinkäsityksiä.

VAIN ASiantuntijatehtävissä TOIMIVAT TARVITSEVAT VERKOSTOJA. Verkostoitumisella ja verkostolla tarkoitetaan ihmisten tuntemista, yhteydenpitoa ja yhteistyötä, joita tarvitaan kaikissa tehtävissä.

Verkostoituneen henkilön on helppo löytää tietoa ja saada apua. Verkoston kautta voi saada vaikka uuden työn tai opiskelumahdollisuuksia. Eikä verkostoituminen tarkoita vain totista työasiaa: sen avulla voi löytyä tapahtumia ja ihmisiä, joiden kanssa viettää vapaa-aikaa.

VERKOSTOITUMINEN ON ITSEKÄSTÄ TAI EPÄREILUA. Verkostoituminen on yhteistyötä ja avunantoa. Hyvä verkostoituja ei etsi koko ajan etua itselleen tai vain yritä myydä muille omaa asiaansa. Hän on olemassa myös toisia varten.

VERKOSTOITUMINEN ON VAIKEAA, EIKÄ ONNISTU UJOLTA. Keskustelun avaukset ja yhteydenpiviestit voivat tuntua aluksi oudoilta ja vaikeiltakin. Jokainen voi oppia verkostoitumistaitoja, ja harjoittelu tekee tässäkin mestarin.

Nykyään verkostoituminen ja varsinkin tutustumisen tapahtuu pitkälti netissä, mikä helpottaa ujoa. Somessa yksi viesti voi tavoittaa monta ihmistä.

MINULLA EI OLE MITÄÄN KERROTTAVAA ITSESTÄNI SOMESSA. Arkiset työ- ja harrastuskuulumiset riittävät. Muut eivät arvioi postauksiasi niin kriittisesti kuin sinä itse. Netissä ei silti kannata kertoa mitään sellaista, mitä ei paljastaisi vieraalle kasvokkain.

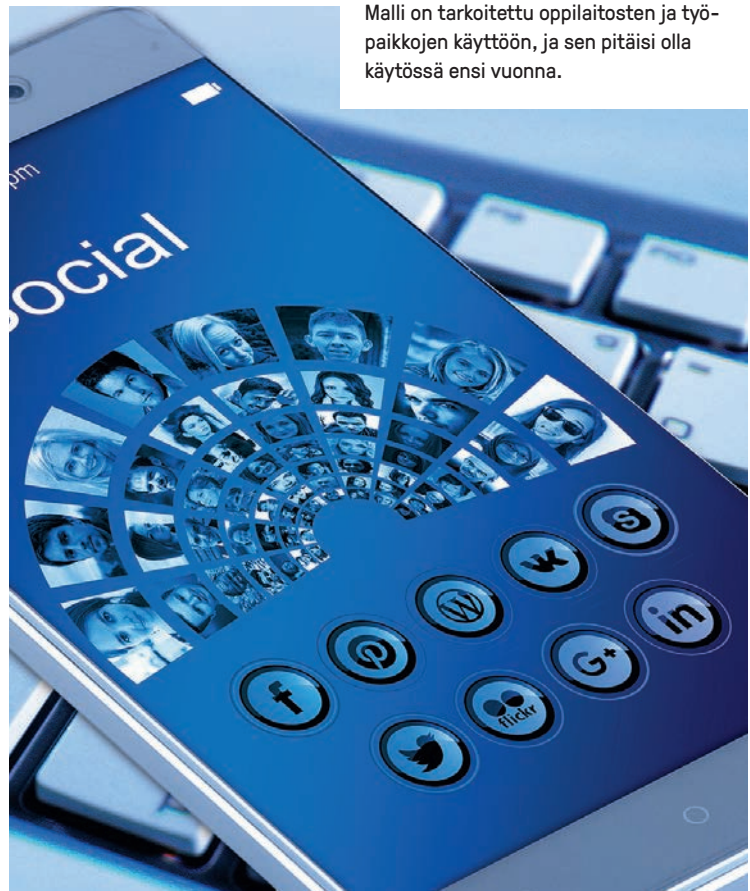
Oma kasvokuva esimerkiksi Facebookissa ja työpainotteisessa LinkedInissä on tärkeä, jotta ihmisten on helpompi tutustua sinuun ja muistaa nimesi. Some on vuorovaikutteinen media: tykkää ja kommentoi myös muiden julkaisuja.

Olemme pohjimmitamme samoja ihmisiä kotona ja töissä, joten some saa sisältää sopivasti työ- ja vapaa-ajan kuulumisia ja kontakteja.

VERKOSTOJEN YLLÄPIDOSTA TULEE TOINEN TYÖ. Verkostoituminen vie alussa aikaa, mutta muutaman aktiivisen vuoden jälkeen se säästää sitä. Asiat ja yhteistyöprojektit hoituvat helpommin, ja ihmiset alkavat myös ottaa sinuun enemmän yhteyttä.

SALLA TOPPINEN-TANNER johtaa Työterveyslaitoksen ja Haaga-Helia ammattikorkeakoulun yhteistä osahanketta Taidot työhön -konsortiossa. Siinä kehitetään yli 40-vuotiaille tarkoitettua uravalmennusmallia ns. keskiuran katsastusta, joka auttaa varautumaan työelämän muutoksiin. Malli on tarkoitettu oppilaitosten ja työpaikkojen käyttöön, ja sen pitäisi olla käytössä ensi vuonna.

Holiday Club -lomaetu jäsenille

Nyt haettavissa ensi talven ja kevään lomaviikot 1–22/2018. Hakuaika päättyy 24.10.2017. Arvonta 26.10.2017. Arvonnoissa vapaaksi jääneet ajankohdat tulevat varattaviksi 2.11.2017 klo 10.

HOLIDAY CLUB HIMOS	2 mh huoneisto 4+2:lle, vkot 1, 8–13, 450 €/vko , vkot 2–7, 350 €/vko
HOLIDAY CLUB TAMPEREEN KYLPYLÄ	vkonloppu (3 vrk, pe–ma) tai arkiloma (4 vrk, ma–pe) viikosta riippuen joko 2+2:lle, 4:lle, 4+2:lle tai 6:lle vkot 4, 6, 12, 20–21, 300 €/vkonloppu ja 250 €/arkiloma vko 9, 250 €/vkonloppu ja 200 €/arkiloma
HOLIDAY CLUB SAIMAA	2 mh huoneisto 4+2:lle, vkot 8–10, 450 €/vko , vkot 11–12, 22, 350 €/vko
HOLIDAY CLUB KATINKULTA	1 mh + makuualkovi 2+2:lle, vkot 8–13, 450 €/vko , vko 22, 350 €/vko
HOLIDAY CLUB NAANTALI RESIDENCE	vkonloppu (3 vrk, pe–ma) tai arkiloma (4 vrk, ma–pe) studio-huoneisto 2+2:lle, vkot 7, 13, 250 €/vkonloppu ja 200 €/arkiloma
HOLIDAY CLUB YLLÄS	2 mh huoneisto 4+2:lle, vkot 6–7, 350 €/vko , vkot 8–18, 450 €/vko
HOLIDAY CLUB SAARISELKÄ	4 mh 8+2:lle, varattavat viikot aukeavat sivustoilla 2.11.2017 klo 10. huippusesonki 550 €/vko , normaalisesonki 250 €/vko .

Lisätietoja kohteista, jäsenhinnoista ja hakemisesta löydät holidayclub.fi/yrityspalvelu
Kirjaudu käyttäjätunnuksella: jhl ja salasanalla: holiday

Holiday Club Yrityspalvelu,
puh. 030 687 0400 (arkisin 9–15), yrityspalvelu@holidayclub.fi

Holiday *Club*

LUE
SUOMEKSI

3.10. alkaen
motivilehti.fi

Ersättare i nästan 30 år

Maria Isaksson vet inte i förväg om hon ska laga mat för ett fyrtiotal eller flera tusen under arbetsdagen.

text och foto Marina Wiik

Maria Isaksson, 45, har en ovanlig yrkestitel. Hon är en av tre ambulerande husmödrar i Kyrksläts kommun.

- I början skötte jag också vissa gårdskarlsysslor, som att hissa flaggor eller sopa trappor. De hade problem med att veta vad de skulle kalla mig på kommunen, säger hon och skrattar.

Isaksson vikarierar för köksanställda som är sjuklediga eller annars förhindrade att sköta sina jobb. Ibland hoppar hon in för några timmar, andra gånger stannar hon en månad. Hon vet sällan i förväg hur arbetsdagen kommer att se ut.

- I morse åkte jag först till centralköket i Kirkkoharjun koulu. Jag hann knappt få av mig ytterkläderna innan husmor kom fram till mig och bad mig åka hit i stället.

Motiv träffar **Maria Isaksson** vid ett daghem cirka 20 kilometer från Kyrkslätt centrum. Dagiset är litet och har endast en köksanställd, som ansvarar för samtliga arbetsmoment i samband med måltiderna. Isaksson, som är kock i storhushåll till utbildningen, sköter därmed allt från morgonens grötkokning till diskning efter lunch.

De dagar då det inte finns behov av vikarier stannar hon kvar vid centralköket, som lagar mat till drygt 2 000 personer varje dag.

- Tidigare jobbade jag bara på svenska, numera är det mer blandat. Jag kunde ingen finska då jag flyttade hit, men har småningom lärt mig så pass mycket att jag klarar mig.

Kan bli slitsamt

Isaksson har inget knep för att anpassa sig till olika arbetsmiljöer, utan fokuserar på att ha en positiv grundinställning. Jobbet underlättas också av att storköken i kommunen har samma basutrustning, rutiner och råvaror.

- Det viktigaste är att alla får rätt mat vid alla måltider. Jag strävar efter att servera den i tid, men världen går inte under om frukostgröten någon gång är fem minuter sen.

En kringresande köksarbetare måste vara både flexibel och social. Isaksson gillar att jobba växelsvis på små och stora arbetsplatser, men trivs i regel bättre med att ha folk omkring sig.

- Det bästa med jobbet är att det är omväxlande och att jag har fina arbetskamrater runt om i kommunen, säger hon.

Den största nackdelen är att hon ibland förväntas göra flera frånvärande personers jobb på samma gång. Hon räds inte utmaningar, men att ständigt leva på en knivsudd är inget hon önskar sig.

- Samma jobb ska göras oberoende av hur många som är på plats. Om en jobbar under konstant press en längre tid blir det väldigt slitsamt för både kropp och knopp.

MARIA ISAKSSON gillar att umgås över yrkesgränserna. Barnskötaren Minna Kaukoranta t.h. hämtar mellanmål till barnen i sin daghemsgrupp.

– Världen går inte under om frukostgröten är fem minuter sen.

NÄR HON flyttade till Kyrkslätt kunde Maria Isaksson ingen finska. – De äldre kokerskorna skulle ha kunnat ta mig i armkrok och sälja mig på torget utan att jag protesterat, säger hon.

Handritade kartor

Isaksson växte upp i Ekenäs och flyttade till orten efter att ha blivit erbjuden fast tjänst i kommunen. Nu känner hon till alla småbyar, men i början var det inte enkelt att hitta till byskolor och daghem.

- Då jag började jobba 1991 fanns det inga navigatörer och även mobiltelefonerna var ovanliga. De äldre köksorna fick rita kartor åt mig så att jag skulle hitta fram, säger hon.

Tidigare grubblade hon en del på jobbet också under fritiden, men numera tar hon dagen som den kommer. Hon har lärt sig hitta överallt i Kyrkslätt, men känner sig fortfarande inte riktigt hemma där.

- Jag och maken tillbringar så gott som all ledig tid vid vårt släkttorp i Ekenäs skärgård. Där slappnar jag av ordentligt, med mig är det så att det antagligen är full fart eller ingen alls.

Medan hon pratar förbereder Isaksson mellanmålet. Hon plockar fram tunnbröd, mjölk och pålägg. Hela paprikor förvandlas rutinerat till jämna skivor.

- Ibland kommer mellanmålet färdigt, andra gånger kokar vi ihop något själv. Ibland är det roligt att laga mat helt från grunden.

Maria Isaksson trivs bra med köksjobbet, trots att yrkesvalet skedde mer eller mindre slumpartat. Egentligen ville hon bli frisör, men det startade ingen ny utbildning för frisörer året efter att hon gått ut högsta-diet. Hennes erfarenhet av matlagning begränsade sig i princip till lek-tionerna i huslig ekonomi.

- På den tiden sökte alla som inte visste vad de skulle göra in till kock-linjen. Jag följde bara strömmen, erkänner hon.

Jobbet i storkök har ändrat enormt under Isakssons yrkesår.

- När jag började var det mer ett hantverk. De äldre kokerskorna visste precis hur mycket råvaror som gick åt till olika maträtter.

Hon tar potatisgratäng som exempel.

- Om gratängen stod på menyn på torsdag, började vi skala potatisen redan i början av veckan. Det fanns skalmaskiner redan då, men vi fin-putsade potatisarna för hand. Nu kommer råvaran till köken kokt, färdigskivad och vakuumpförpackad.

Broiler i en vecka

Vissa maträtter smakade annorlunda på "den gamla goda tiden". Ett exempel är hönsfrikassé, som Isaksson både älskar och hatar.

- Broilern brukade anlända hel och djupfryst till köket i början av veckan. Att laga till den tog nästan en hel vecka.

Trots att storköken numera använder en hel del halvfabrikat, tycker Isaksson inte att man klarar sig i kockjobbet utan vissa baskunskaper.

- Den som jobbar med maskiner i hög värme måste veta vad han eller hon gör. Utbildningen ger en viss grund men det krävs en hel del praktisk erfarenhet innan alla bitar faller på plats.

Isaksson har varit medlem i JHL sedan 2009. Hon brukar gå på Kyrkslättföreningens vår- och höstmöten, men deltar mer sällan i föreningens övriga aktiviteter. Isaksson litar ändå på att få hjälp vid behov och talar varmt om förbundets agerande i samband med att Kyrkslätt kommun permitterade i stort sett hela personalen 2014.

- Huvudförtroendemannen hade bra koll på läget. Han gav oss bra förhandsinformation så att vi visste vad som gällde då permitteringarna genomfördes. Då kändes det bra att vara en del av ett större sammanhang. □

Lasikaton murtaja

Nasima tarkoittaa darin kielellä sateen jälkeistä raikasta tuulahdusta. Tavallisesti sellaiset tuulenpuuskat heiluttavat hiukan puunlatvoja ja helisyttävät ikkunaruutuja, mutta Nasima Razmyar murtaa lasikattoja.

teksti Ulla Puustinen Kuvat Wilma Hurskainen

Kun **Nasima Razmyar**, 33, oli toiminut vasta muutamien päivien Helsingin apulaispormestarina, oli eräällä kaupungin työntekijällä asiaa. ”Kai tajuat olevasi Suomen johtavimmassa asemassa oleva maahanmuuttajataustainen nainen”, tämä huomautti.

Razmyar sanoo hämmästyneensä, sillä ajatus ei ollut aiemmin pätkähtänyt päähän. Mutta totta se on: hän kuuluu pääkaupungin johtoviisikkoon ja vastaa apulaispormestarina Helsingin kulttuurin, vapaa-ajan ja nuorisopalvelun toimialasta. Alaisia on noin 1 500.

Lasikattoja Razmyar on rikkonut ennenkin. Hän oli ensimmäinen pakolaistaustainen kansanedustaja Suomessa ja ensimmäinen afgaanitaustainen naisparlamentaarikko koko Euroopassa.

Oliko vaikea päätös jättää eduskunta kesken ensimmäisen kansanedustajakauden?

- Oli, kuuluu painokas vastaus.

Razmyar kertoo miettineensä asiaa yhden tiiviin viikonlopun ja kehottaneensa miehen ja lapsen ulos pariaksi tunniksi, jotta voisi selvittää ajatuksensa. Mieltä rauhassa kaikki päätökseen liittyvät plussat ja miinukset.

- Demareiden kannalta viime keväänä vellonut julkinen keskustelu alkoi saada ikäviä piirteitä, kun yksi ei suostunut ja sitten toinenkaan ei ollut käytettävissä. Omalta kannalta mietin sitä, kuinka valtavan rakas Helsinki on minulle ja mitä kaikkea olen siltä saanut. Lapsuudenkodissa ajattelin, että se on nelihenkisen perheemme viides jäsen, niin merkittävä rooli sillä oli meidän arjessa.

Päätöstä puntaroidessaan Razmyar sanoo miettineensä, mitä annettavaa hänellä on kaupungille ja helsinkiläisille - ja onko se tarpeeksi.

Kabulista Rovaniemelle

Nasiman matka Arkadianmäelle ja apulaispormestarin työhuoneeseen alkaa Afganistanista vuonna 1984. Elämä on taloudellisesti turvattua, sillä isä **Daoud Razmyar** on korkea-arvoinen virkamies ja sittemmin maan johtavia poliitikkoja.

Nuoren tytön matka vie vuonna 1989 Moskovaan, jonne hänen isänsä komennetaan Afganistanin suurlähettilääksi. Per-

heen elämä **Mihail Gorbatšovin** johtamassa Neuvostoliitossa on lähes yllästä kokkeineen, sisäkköineen ja autonkuljettajineen.

Vain kolme vuotta myöhemmin Nasima löytää itsensä Rovaniemen vastaanottokeskuksesta, keskeltä - no ei oikein mitään. Valta Afganistanissa on vaihtunut, ja Daoud Razmyar kokee viisaimmaksi lähteä perheineen pakomatalle, turvapaikanhakijaksi Suomeen.

Omaisuus yhteen matkalaukkuun, sitten rajanylitys ja poliisikuulusteluja. Kolmen päivän kuluttua koko perhe matkustaa junalla Rovaniemen vastaanottokeskukseen, jossa odottaa kahden huoneen asunto. Lasten talvipaltonot, käytetyt, kaivetaan keskuksen varastosta.

Raila Kinnusen kirjoittamassa elämäkertateoksessa Nasima suree sitä, että varastosta löytyy vain ylisuuria verryttelyasuja. Mutta kouluruokaan hän rakastuu: Aiemmin koulussa oli syötäväitä, ja Suomessa saa lämmintä ruokaa. Ja tietenkin lapinriekkaa ja sen päälle voinapin.

Harrastus joka lapselle

Razmyarin jaakobinpainin kansanedustajuuden ja apulaispormestarin tehtävän välillä ratkaisi lopulta tarjolla ollut toimiala.

- Kulttuuri, vapaa-aika ja nuoriso. Se on naulan kantaan, sopii tähän hetkeen ja elämäntilanteeseen. Kun päätös oli tehty, olo helpottui, ja sen jälkeen on jatko tuntunut luontevalta.

Työkokemuksensa takia Razmyar soveltuu tehtävään paremmin kuin hyvin, sillä hän on johtanut oman puolueensa nuoriso-, kulttuuri- ja liikuntatyöryhmää ja kuului eduskunnassa ollessaan sivistysvaliokuntaan. Myös yhteisöpedagogin tutkinto ja meneillään olevat kulttuurituottajan opinnot tukevat uutta uravalintaa.

Ja ehkä Razmyarin oma tausta tuo näkemystä tehtävän hoitoon. Hänen yksi tavoitteensa apulaispormestarina on nimittäin torpata syrjäytymiskehitys, joka käynnistyy usein jo lapsena ja nuorena.

- Tulen perheestä, jolla oli rahaa vain yhden lapsen harrastukseen. Pikkuveljeni suhtautui intohimoisesti jalkapalloon, ja siksi hän pääsi harjoituksiin. En ole tippaakaan katkera, mutta

AIKAJANA

1984

Syntyi Afganistanin Kabulissa.

1992

Turvapaikanhakijaksi perheen kanssa Suomeen.

1998

Peruskoulun stipendi ja kirje presidentti Tarja Haloselta.

2000

Ensimmäinen ”oikea” työpaikka Tullinpuomin Shellillä.

2010

Valittiin Vuoden pakolaismaiseksi.

*– Kansanedustajuus
opetti, että kaikki on
mahdollista.*

– Arvostan Tarja Halosta, Jutta Urpilaista ja Vappu Taipaletta.

haluaisin tavalla tai toisella taata, että jokaisella helsinkiläislapsella olisi perheen sosioekonomisesta asemasta tai asuinalueesta riippumatta mahdollisuus ainakin yhteen harrastukseen.

Kaupungin ja järjestöjen iltapäiväkerhot ensi- ja toisluokkalaisille ovat yksi väylä harrastaa. Myös lasten maksuton puistoruokailu kesäisin sekä Helsingin tapa tukea lisämäärärahalta niiden kaupunginosien kouluja, joissa on paljon työttömyyttä, pienituloisia tai maahanmuuttajia, tasaavat elämän lähtökohtia. Samoin kaupungin lähi-liikuntapaikat, joista hyötyvät niin lapset kuin aikuiset.

- Jos liikuntahalliin tai pururadalle on pitkä matka, ei sohvalta tule noustua. Siksi on tärkeää panostaa siihen, että palvelut ovat helposti saavutettavissa.

Ja sitten Jutta soitti

Mediaa vähänkin seuranneille Nasiman tarina on tuttu. Perhe asuu Rovaniemellä vajaan vuoden ja muuttaa sitten Helsingin Käpylään. Vanhemmat eivät oikein koskaan saa otetta suomalaisesta työelämästä, mutta kasvattavat osallistuvan ja eteenpäin pyrkivän tyttären.

Ikäisekseen Razmyarin ansioluettelo on pitkä ja nousujohteinen. Shellin huoltamolta vaatekaupan myyjäksi, sitten muutamaksi vuodeksi järjestötyöhön. Valinta Vuoden pakolaisnaiseksi vuonna 2010 tuo roppakaupalla julkisuutta ja osallistuminen Tanssii tähtien kanssa -kilpailuun sitäkin enemmän.

Entä politiikka sitten? Se alkaa kiinnostaa jo nuorena. Raila Kinnusen kirjassa parikymppinen Nasima muistelee kävelleensä Mannerheimintietä ja Eduskuntatalon kohdalla miettineensä ”kunpa tuonne pääsisi joskus töihin - vaikka kopioita ottamaan”.

Kannattaa varoa mitä toivoo, sillä toiveet saattavat hyvinkin toteutua. Pian tanssikisan jälkeen puolueen puheenjohtaja **Jutta Urpilainen** soittaa ja pyytää ehdokkaaksi vuoden 2011 eduskuntavaaleihin. Ensimmäinen yritys jää kiinni muutamasta kymmenestä äänestä, mutta kevään 2015 vaaleissa Nasima kerää yli 5 000 ääntä ja menee läpi.

Väärää reittiä huipulle

Vajaata kahta vuotta Arkadianmäellä Razmyar muistelee lämmöllä, mutta kaipaamaan hän jäi lähinnä politiikassa tutuiksi tulleita ihmisiä.

- Kansanedustajuus opetti paljon, muun muassa sen että kaikki on mahdollista, että minun lähtökohdillani

varustetun ihmisen on mahdollista ponnistaa eduskuntaan. Se antaa valtavasti uskoa ja voimaa, hän sanoo.

Toisaalta eduskuntatyö myös turhautti, sillä muutokset ottavat aikansa ja isot asiat hukkuvat herkästi sivuseikkoihin.

- Kun äitiyslomalla ollessa imetin Jonasta ja katselin samalla televisiosta eduskunnan kyselytuntia, ei ollut yhtään ikävä suureen saliin. Tavallisen kansalaisen silmin meno saattaa toisinaan vaikuttaa demokratian irvikuvulta, lähinnä vastapuolen haukkumiselta. Vaikka joku yrittäisikin sanoa jotain rakentavaa, keskustelu muuttuu helposti juupas-eipäsnahisteluksi.

Kateuteen ja pahansuopuuteen Razmyar ei koe politiikassa törmänneensä, vaikka onkin edennyt huipulle vauhdilla.

- Mutta ennakkoluuloihin kyllä. Varsinkin 2011 vaaleissa tuntui, että en ole tullut politiikkaan oikeaa reittiä pitkin. Ihmettelin aina, mikä on se oikea tapa. Kun sitten työskentelin ryhmässä ja puoluetoimistossa nelivuotiskauden, lunastin ehkä paikkani. Ei pidetty enää tähdenlentonaa, vaan sitoutumiseni nähtiin, hän miettii.

Neljän vuoden pätkätyö

Vaikka siirtyminen eduskunnasta Helsingin apulaispormestariksi tarkoittikin valtakunnanpolitiikan jättämistä, on kyseessä läpeensä poliittinen tehtävä, neljä vuotta kestävä poliittinen luottamustoimi. Siis pätkätyö.

- En ole jättämässä politiikkaa, vaan toimin helsinkiläisten hyväksi kaikella tarmolla ja osaamisella, hän vakuuttaa.

Kaupungin johtoviisikko on saanut juuri valmiiksi kaupunkistrategian, jonka mukaan Helsinki tähtää maailman toimivimmaksi kaupungiksi. Siihen kuuluu laadukkaat palvelut ja hyvät edellytykset virikkeiselle ja hauskalle elämälle. Sekä kestävä kasvu, ketterä toimintakulttuuri ja kyky houkutella matkailijoita ja uusia yrityksiä, myös kansainvälisiä.

- En yhtään väheksy elinkeinopolitiikan merkitystä. On mietittävä, miten kehittää vetovoimatekijöitä esimerkiksi kulttuurin saralla. Toisaalta haluan, että Helsinki on asukkailleen maanläheinen, arkea ja erilaisuutta ymmärtävä ja turvallinen paikka elää.

Myös kaupungin työntekijöiden suhteen Nasima Razmyarin tähtäin on korkealla.

- Tavoitteena on olla Suomen paras työnantaja, ei se voi olla mitään muuta! □

2011

Tapasi tulevan aviomiehensä Johan Fagerin.

2011

Ensiyritys eduskuntaan jäi 66 äänen päähän paikasta.

2016

Johanin ja Nasiman poika Jonas syntyy.

2017

Valittiin Helsingin apulaispormestariksi.

Motiivini

**JULKIKUVASI ON AINA TYYNI JA HILLITTY.
PYHIMYSKIN PILLASTUU JOSKUS,
ETKÄ SINÄ KOSKAAN?**

- Kysypä aviomieheltäni! Hän ja muut perheenjäsenet näkevät myös sen perin inhimillisen puolen minusta.

MITÄ TEET KYMMENEN VUODEN KUUTTUA?

- Teen seuraavat neljä vuotta täysillä töitä helsinkiläisten hyväksi. Olen oppinut, että hyvin tehty työ avaa ovia ja tuo uusia mahdollisuuksia. Mutta kaikkein tärkeintä juuri nyt on olla hyvä äiti.

Aluejärjestöt

Yhdistysten ilmoituksia alueittain. Motiivin numerosta 10 lähtien muut kuin kokousilmoitukset julkaistaan jhl.fi sivustolla.

Etelä-Suomi

Vihdin kunnalliset JHL 300

Syystalkoot 15.10. klo 11 Suvimaja mökillä Pääkslahdessa. Puun kaatoa, pihan kunnostusta, laiturin nosto, nurkkien siivousta. Makkaraa tarjolla!

Helsingin Yliopistollisen Keskussairaalan Henkilökunta JHL 035

- Valmisteleva syyskokous 25.10. klo 17 Paasitorni (HTY:n) talo Paasivuorenkatu 5 A. Kokouksessa asetetaan ehdokkaat v. 2018–2019 yhd. pj, hallitus, luottamusmiehet, HUS yhteisjärjestön hallitus/edustajisto, Helsingin työväenyhdistyksen edustajisto ja valtuuston ehdokkaat v. 2018. Kahvitarjoilu.

- Sääntöm. syyskokous 22.11. klo 17–20 Paasitorni (HTY:n talo), Paasivuorenkatu 5 A. Valinnat v. 2018–2019 yhd. pj, hallitus, HUS yhteisjärjestön hallitus/edustajisto, toiminnantarkastajat/varatoiminnantarkastajat. Helsingin työväenyhdistyksen edustajisto v. 2018 ja esitetään toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 2018. Valitaan edustajat SAK/PPJ, 3 hlö Asunto Oy Kolmas Linja 21, 3 hlö Asunto Oy Kaarenjalka 4–6. Kahvitarjoilu.

Ympäristöntekijät 846 JHL

Sääntöm. syyskokous 14.10. klo 13 JHL Itä-Suomen aluetoimisto, Puistokatu 6, 70110 Kuopio. Kokouksen jälkeen ruokailu. Lisät. Jouni Huusko 0400 321 660.

Tuusulan kunnalliset JHL 224

Luottamusmiesvaalit 2.10. klo 14 ala-kohtaisten lm-vaalit, koulunkäynti-avustajat, perhepäivähoitajat, päiväkodit, ruokahuolto, siivous, tuntipalkkaiset, Tuusulan vesi. Vaalikel-poinen on yhd. jäsen, jonka jäsenyys on kunnossa ja joka vaalijakohtana työskentelee Tuusulan kunnan palveluksessa alakohtaisten valinnassa tätä ammattia edustavat työntekijät. Ehdokasasettelu vaaliin tapah-

tuu yhd. kokouksessa, alaostaston kokouksissa / ao. työpaikoilla. Ehdokaiden kirjallinen suostumus, toimitetaan yhd. pj:lle tai varapj:lle ehdokas asettelukokoukseen mennessä.

Järvenpään JHL 213

- Järvenpää Arvoisat jäsenet! Työsuojeluvaalit lähestyvät ja ne pidetään syksyn aikana. Muistathan äänestää oman liittosi ehdokasta! Ehdokkaat ja vaalitapa ilmoitetaan myöhemmin.

- Pizza-/ suunnitelluilta 12.10. klo 18 Ravintola Martina, Sibeliuksenkatu 19, J:pää. Kaikki mukaan! Nyt tarvitaan uusia ideoita jotka kantavat tulevaisuuteen. Ruokailun vuoksi sit. ilm. 4.10. mennessä jhl.huvitmk@gmail.com.

Itä-Suomi

Service JHL 863

- Sääntöm. syyskokous 28.11. klo 15.45 Iso-Severi, Leväsentie 3, 70700 Kuopio. Toimintasuunnitelma, talousarvio, luottamusmiesten valintojen vahvistaminen. Kahvitarjoilu alkaa klo 15.

- Pikkujoulu teatteriesitys 10.11. klo 19 Viulunsoittaja katolla Kuopion kaupunginteatteri www.jhl863.fi.

- Pikkujoulu 16.12. klo 20 Raskasta Joulua-konsertti, Kuopio-Halli. Lisät. teattereista yhd. kotisivuilta www.jhl863.fi.

Pohjois-Savon erityispalvelujen ammattiosasto JHL 125

Yhd. tarjoaa esityksen Viulunsoittaja katolla Kuopion kaupunginteatterissa 27.10. klo 19. Ilm. Idalle 13.10. mennessä 040 5957 603.

Ylä-Savon Sote JHL 698

Retki Tampereelle Kädentaitomesuille 18.–19.11. Lähtö la 5.30 ISAn edestä, aikataulu ja reitti tarkentuu myöhemmin. Hinta jäsen 25€ (kuljetus, päivällinen, hotelliaamiainen, messulippu). Hinta ei-jäsen 140€ (kuljetus, päivällinen, hotel-

liaamiainen)+messulippu 10€. Majointus 2 hh huoneissa Holiday Club Tampereen Kylpylä, hinta sis. kylpylän ja kuntosalin vapaan käytön. Kylpylä on avoinna joka päivä klo 8.30–20.30 välisenä aikana. Sit. ilm.16.10. mennessä sutinenanne@gmail.com, anu.roivainen@ylasavonsote.fi, 0440 212 913. Retki maksetaan yhd. tiilille 15.11. mennessä. Maksua ei tule suorittaa ennen ilmoittautumisajan päättymistä! Tietoa retkestä myös omilla nettisivuillamme sekä kadentaidot.fi/fi.

Keski-Suomi

Jyväskylän JHL 616

Sääntöm. syyskokous 5.10. klo 18 Kansalaistoiminnan keskus Matara, Matarankatu 6. Toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 2018, pj:n ja hallituksen valinta vuosille 2018–19. Kahvitarjoilu.

Hankasalmen kunnan JHL 649

Sääntöm. syyskokous 28.11. klo 19 Hankasalmen kunnanvirasto, Keskustie 41. Valinnat, pj, hallitus, luottamusmiehet.

Lappi

Raideammattilaisten Osasto 81 JHL 1081

Osaston pikkujoulujuhla Levi Hotel Spa:ssa 18.–19.11. Kuljetus lähete Kemijärveltä, josta Rovaniemen kautta Leville. Majoittuminen 2 hh, muu oheistoiminta ja ohjelma päivitetään osaston kotisivuille osasto81.jhlyhdistys.fi/ Huvitoimikunnan/sivu. Ilm. 20.10. mennessä Arvo Laineelle 040 5355 341. Osallistumismaksu 30 € jäsen ja avec.

Oulu

PPKY Kallio yhteisjärjestö 919

Syyskokous 13.11. klo 18 Raitalan päiväkotit, Peltotie 9, 85500 Nivala. Ilm. 6.11. mennessä pj. 044 4195302 klo 8–16 välisenä aikana.

Limingan JHL 531

Sääntöm. syyskokous 13.11. klo 17.30 Liminganlahden luontokeskus. Ruokatarjoiluun vuoksi ilm. Tanjalle 27.10. mennessä 040 4105 194. Hallitus klo 17.

Julkisten ja hyvinvointialojen Oulun yhdistys JHL 334

Sääntöm. syyskokous 25.11. klo 18 Vanha paloasema, viiniholvi kabinetti. Valinnat pj, hallituksen jäsenet. Ruokailua varten ilm. 31.10. mennessä jari.tilus@gmail.com.

Pohjanmaa

Kristiinankaupungin JHL – Kristinestad JHL 222

Sääntöm. syyskokous 12.10 klo 18 Lappväärtti Vonnela (Piffipuffet). Höstmöte 12.10 kl 18 Lappfjärd Vonnela (Biffbuffet). Viim ilm/sista ann 5.10, miel txt/gärna medd. Annica 044 923 4321.

Pääkaupunkiseutu

Pääkaupunkiseudun yksityisen sosiaali- ja terveysalan henkilökunta JHL 141

- Sääntöm. syyskokous 8.11. klo 16.30 Hotelli Arthurissa, Vuorikatu 19, Helsinki. Tarjolla lohikeittoa. Varsinainen kokous alkaa klo 17. Yhd. nimen muutos, vuoden 2018 toimintasuunnitelma, tukirahasto, talousarvio, vahvistetaan luottamusmiehet ja valitaan yhdistykselle uusi hallitus kaudeksi 2018 –2019.

- Pikkujouluristeily Tallinnaan 24.–25.11. Silja Europalla. Lähtö 24.11. klo 17.30 Helsingistä (Länsiterminaali 1). Satamassa tunti ennen lähtöä. Lauantaina mahdollisuus käydä jouluostoksilla tai vaikka glögillä Vanhassa kaupungissa. Paluu Tallinnasta klo 12.30 (1/2 h ennen satamassa). Saapuminen Helsinkiin klo 16. Jäsenhintaa 35 €, avec 90 €. Sis. majoitus 2 hlö/B2-hytissä, 1 x buffet päivällinen ja aamiaisen. Huom! Passi mukaan! Ilm. yhteydessä: syntymäaika, kansalaisuus, jäsennumero. Sit. ilm. ja maksut 20.10. mennessä. Danske Bank, JHL ry 141, FI2980001101352210 Ilm. Valli Pruuli 0440415044 tai carita494@hotmail.com. Huom! Sitova ilmoittautuminen tarkoittaa sitä, että jos ilmoitaudut ja sitten perut risteilyn niin yhdistys perii sinulta koko hinnan, eli 90 €. Lääkärintodistus vapauttaa maksusta.

Helsingin liikennealan eläkeläiset ry

Kokous 5.10. klo 16 HKL Vallilan varikon ravintola Hämeentie 86, 00550 Helsinki.

Espoon hyvinvointialojen henkilöstö JHL 587

- Eläkeläisjaos Ikikarpalot 3.10. klo 15 Espoon keskuksen palvelutalo.
- Yhd. 587 kokous 3.10. klo 17.30 Espoon valtuustotalo, kokoomuksen ryhmähuone Kokoukset alkavat klo 17.30 ja jatkuvat jäsenkokouksina klo 18.30, joihin jäsenet ovat tervetulleita.

Helsingin varhaiskasvatus JHL 081

Jäsenkokous 3.10. klo 17.30 Yhd. toimitalo, Sörnäisten rantatie 7 b 35, alhaalla on summeri. Aiheena on syksyn työsuojeluvaalit. Kahvitarjoilu klo 17.30, kokous alkaa klo 18.

Kansallisgallerian ja valtion toimihenkilöiden yhdistys JHL 355

Jäsenistön syyskokous tiistaina 24.10. klo 18.15 Korkeimmassa hallinto-oi-keudessa Fabianinkatu 15.

Rinnekodin henkilökunta JHL 598

Pikkujoulu Myrskyluodon Maija-musiikki 2.12. klo 13 Helsingin Kaupunginteatterissa suurella näyttämöllä, Ensi linja 2, Helsinki. Teatterin jälkeen joulupäivällinen klo 16.30 Ravintola Juttutupa, Säästöpankinranta 6, Helsinki. Joulumenu: Valkosipuli-tomaatti burscetta ** Voissa paistettua kuhaa, suppilovahverokastiketta, mascarbone-perunamuusia tai Härkää ja kylmäsavulohta, madeirakastiketta ja kermamuhennettua perunaa ** Luumu-kirsikkamousse ja piparkakkuja. Joulupaketin hinta 70€ eräpäivä 31.10. Sit. ilm. ruokatoiveineen (kuha tai härkä) 20.10. tuula.pitkänen@rinnekoti.fi, 050 3374 365.

Helsingin varhaiskasvatus JHL 081

Yhd. oma Suomi 100 v. juhla 10.11. klo 19 alkaen JHL opistolla. Tarjolla tervetuliaismalja, kana- ja fetasalaattia, suolaista piirakkaa ja patonkia sekä täytekakkukahvit ja puna- ja valkoiviini tarjoilu. Juhlissa esiintyy muusikko Viljami Tiainen ja illan emäntänä aluetoimistolta Johanna Värmälä. Juhlava pukeutuminen ja mahdolliset kunniamerkit. Sit. ilm. 30.10 mennessä jhl81.fi.

Helsingin kunnalliset perhepäivähoitajat JHL 20

- Jäsenkokous 27.9. klo 18.15 rpph. Omppu, Siemenkuja 4. Luottamusmiehen ja varalm:n valinta. Ajan-kohtaiset edunvalvonta-asiat. Kerätään kesätoiminnan palautetta, miten rpph.uusi aukioloaika on vaikuttanut, seurataan lapsiryhmien muodostamista, sähköiset välineet. Pääte-ään pikkujouluristeilyjen jäsentuki ja 11.11. opintopäivän sisällöstä. Kokouksessa arvotaan kokousporkkana. Tarjolla pientä suolaista.

- Pikkujouluristeily illalla 18.11. klo 15 Eckerö Finlandia. Risteilyn ajaksi on varattu tila, tilassa on tarjolla matkan ajan pientä suolaista ja makeaa purtavaa, kahvi/tee, olutta puna/valkoviiniä hanasta. Illallisbuffet klo 15. Hinta päätetään 27.9. jäsenkokouksessa rpph. Ompussa. Alustavat varaukset ja tied. pelttari.eila@outlook.com, 050 5226 730.

Espoon kunta-alan yhteisjärjestö JHL 920

Luottamusmieksivaalit Espoossa kaudelle 2018-2019. Ehdokasasettelu 18.9.-16.10.2017 klo 15 asti. Kirjalliset ehdokkaiden suostumukset osoitteen PLM tsto/Luottamusmieksivaali JHL, PL 114, 02070 Espoon Kaupunki. Katso lisää yhd. sivuilta ja Facebookista. Anna-Maija Kukkonen, Espoon kunta-alan yhteisjärjestö JHL pj, Espoon hyvinvointialojen henkilöstö JHL pj, 045 8690540 / 0505846455 JHL 197.

Satakunta

Ulvilan JHL 465

Pikkujouluristeily jäsenelle + seuralaiselle 18.-19.11. TallinkSilja m/s Baltic Princess (Turku-Tukholma-Turku). Lähtö Ulvilan kirjastolta klo 17. Hyttien hinnat A2-premium 97€/hytti, A2 62€/hytti, A4 62€/hytti, B2 46€/hytti. Buffet-illallinen 35€ (klo 20.15). Yhd. osallistuu buffet-maksuun 25€/jäsen. Ilmainen bussikuljetus. Ilm. ja maksut 17.10. mennessä pirjo.enonkoski@ulvila.fi, 050 533 5704. Tilinumero FI97 5700 2040 0390 81.

Nakkilan kunta-alan ammattiyhdistys JHL 374

Poikkea pizzalla joko 11.-12.10. väli- senä aikana Vanhassa Kirjakaupassa. Jäsenkorttia näyttämällä saat piz- zan kolmella täyhteellä oman valin- tasi mukaan. Kuittaa ravintolassa ole- vaan vihkoon.

Valtakunnallinen

Työsuojelu ja aluehallinnon henkilökuntayhdistys JHL 717

Sääntöm. syyskokouskutsu ja risteily 25.11. klo 10.30 Ravintolalaiva Wäiski, Hakaniemenranta 11, Helsinki. Henki- lövalinnat vuosille 2018-19 sekä toi- mintasuunnitelma ja talousarvio vuo- delle 2018. Kokoukseen osallistu- vilta pyydämme tarjoilujen vuoksi ennakoilmi. ja erityisruokavaliot jhlo- sasto717@gmail.com viim. 10.11.

Raideammattilaisten os. 101 JHL 1011

Sääntöm. syyskokous 28.10. klo 13 Scandic City hotel Tampere, Hämeen- katu 1. Raideammattilaisten osasto 102 jäsenet myös tervetulleita, osas- tojen mahd. yhdistyminen. Hallitus kokoontuu klo 12. Kokouksen jälkeen ruokailu, ilm. antti.ahonen@vr.fi tai 040 8661 491.

Varsinais-Suomi

Kaarinan kunta-alan ammattiyhdistys JHL 299

- Jäsenten joulujuhla risteily 3.-4.11. Viking Gracella. Matkan hinta 30 € sis. matka, hytti ja ruoka. Lähtöillan kokoontumiseen osallistuneille drink- kilippu. Ilm. 10.-12.10. pia.lumme@ kaarina.fi tai 050 3732 548. Ilm. vah- vistuttua matka maksetaan yhd. tilille no: FI26 5710 8320 0343 36, saaja: Kaarinan JHL, viesti: oma nimi ja jou- lujuhlaristeily 3.11.

- Sääntöm. syyskokous 21.11. klo 18 virastotalon valtuustosalissa.Vali- taan/vahvistetaan plm, alakohtaiset luottamusmiehet, pj sekä yhd. halli- tus. Kahvitarjoilu!
- Plm ehdokasasetteluaika 2.-13.10. Kirjalliset suostumukset tulee toimit- ta Kaarinan yhteispalvelupisteeseen viimeistään 13.10. klo. 13 mennessä. Jos tulee useampi ehdokas, suorite- taan vaalit syyskokouksessa 21.11.

V-S erityishuoltopiirin työntekijät JHL 481

Sääntöm. syyskokous 26.10. klo 17 Naantalinnon kylpylä, Tammikellarin kabi- netti. Kokouksen jälkeen buffet- ruokailu. Mahdollisesti myös puhu- javieras. Ruokailun jälkeen haluk- kailla mahdollisuus jäädä uimaan kyl- pyläosastolle. Ilm. 18.10 mennessä paivi.jaakkonen@kto-vs.fi, ilm. myös mahd. ruoka-aineallergiat sekä halu- atko jäädä uimaan.

Suur-Salon JHL 087

Sääntöm. syyskokous 1.11. klo 18 Salon kaupungintalo, Tammi. Vuoden 2018 talousarvio ja toimintasuunnitelma. Valitaan pj, hallituksen varsinaiset jäsenet ja varajäsenet sekä toimin- nantarkastajat. Luottamusmieksva- lintojen täydentäminen. Kahvitarjoilu klo 17.30.

Turun kunnantöväen ammattiosasto JHL 025

Piikin perinteinen pikkujouluristeily 1.-2.12. lähtö klo 20.55 Viking Line M/S Viking Grace Turusta, paluu 2.12. klo 19.50. Tied. ja ilm. 27.10. mennessä Timo Friman 050 3424 572.

Uutta ilmoituksista

Motiivilehti.fi sivuston ilmoi- tustaulu poistuu käytöstä, ja yhdistysten kokous-, koulutus- ja tapahtumailmoitukset löytyvät jatkossa jhl.fi sivustolta tapahtu- makalenterista.

Ilmoitusten jättäminen

Yhdistysilmoitukset jätetään osoitteessa [www.jhl.fi/toiminta/ jarjestotoiminta/yhdistykset/ laheta-tapahtuma](http://www.jhl.fi/toiminta/jarjestotoiminta/yhdistykset/laheta-tapahtuma)

Mikäli haluat kokousilmoi- tuksen lehteen, täytä lomakkeen kohta 3, jossa ruksaat kohdan ”Haluan tapahtuman myös Mo- tiivi-lehteen”.

Sopimustavoitteet selvillä

JHL VALMISTAUTUU neuvottelemaan jäsentensä työ- ja virkaehdoista (tes-neuvottelut). Neuvottelut käydään ns. liittokierroksena pääosin ensi vuoden alussa. JHL on kysynyt kaksi kertaa jäsentensä näkemyksiä sopimustavoitteista. Kyselyistä kärkitavoitteiksi nousivat palkankorotukset, työelämän laatu (inhimillisyyttä työelämään), nollatuntisopimusten säätely, työhyvinvointi, ammatillinen osaaminen ja ympäristöasiat.

Tulevalle neuvottelukierrokselle valmistaudutaan miinusmerkkiseltä pohjalta. Se tekee syksyn ja talven neuvotteluista haastavampia. JHL seuraa tarkasti vienti- ja teollisuusalojen neuvotteluja ja täsmentää palkankorotustavoitteitaan myöhemmin selkeiksi luvuiksi.

MIKSI PALKANKOROTUKSIA?

JHL haluaa neuvotella palkkatarkistuksista, joka turvaa jäsenistön ostovoimaa. Keskitettyjä ratkaisuja on tehty useampi neuvottelukierros, ja palkankorotukset ovat olleet äärimallittaisia tai 0-sopimuksia. Lisäksi julkisen sektorin henkilöstöön on kohdistettu kolmen vuoden määräaikainen lomarahojen leikkaus (30 %). Parhaiten ostovoiman turvaaminen toteutuu yleiskorotuspainotteisilla palkkatarkistuksilla. Euromääräiset yleiskorotukset taas tukevat samapalkkaisuutta ja suosivat matalapalkkaisia.

EHTOJA NOLLATUNTISOPIMUKSIIN?

Nollatuntisopimuslaisten asemaa ei olla parantamassa laissa, joten tarvitaan tes-tasoisia kirjauksia. Tes-seissä voisi olla kirjauksia siitä, että työaika vakiintuu tietyssä ajassa (esim. 6kk) tehtyjen työtuntien mukaan työsopimuksen takuujaksi. Näin työnantajan pitäisi tarjota vähintään takuujan työtunnit. Vähimmäistyöajasta voidaan myös sopia. Esimerkiksi vähintään 18 tuntia viikossa kerryttäisi työssäoloa, jolloin osa-aikaisten työttömyysturva paranisi. Myös silppusopimusten määrä voidaan tes-kirjauksilla rajoittaa.

INHIMILLISYYTTÄ TYÖELÄMÄÄN?

Vaikutusmahdollisuudet työaikoihin lisäävät tutkitusti työtyytyväisyyttä. Työvuorosunnittelussa pitäisi huomioida työntekijän perhetilanteet ja työelämän yhteensovittaminen entistä paremmin. Lisäksi tes-seihin tarvitaan työnantajaa velvoittavia kirjauksia työaikojen terveellisyydestä ja työaikojen kuormittavuuden seuraamisesta. Myös omailmoitusaikakäytänteitä oman sairauden tai tilapäisen hoitovapaan ilmoittamisesta tulisi kehittää.

MITÄ YMPÄRISTÖTAVOITTEITA?

Elokuun kyselyssä 77 prosenttia vastanneista piti tärkeänä ympäristöasioiden edistämistä työpaikoilla. Ympäristöasiat nähdään osana työn tekemistä ja tuloksellisuutta. Ympäristöasioita ei ole perinteisesti viety neuvottelupöytiin, mutta niitä voidaan tes-kirjauksilla viedä työpaikkatason käsittelyyn. Ne voivat olla osa tuloksellisuutta, jolloin ympäristöystävällisistä työta-voista voitaisiin palkita. Lisäksi voidaan suosia julkista liikennettä ja vähentää matkustamista lisäämällä etätyömahdollisuuksia.

Mari Keturi
Neuvottelupäällikkö
Edunvalvontalinja, Kunta-ala, kirkko ja
hyvinvointialat

JHL:N isojen sopimusalojen sopimukset päättyvät ensi tammikuun lopussa. Loppiaisen jälkeinen aika helmikuun puoliväliin on kiireisintä aikaa JHL:n neuvottelijoille. Helmikuussa voidaan olla tilanteessa, jossa vanha sopimus on jo päättynyt, mutta neuvottelut vielä jatkuvat. Tässä ns. sopimuksettomassa tilassa noudatetaan vanhaa työ- ja virkaehtosopimusta. Tällöin ei ole työrauhavelvoitetta, ja mahdolliset järjestölliset toimet ovat mahdollisia.

SEURAA NEUVOTTELUJEN
etenemistä JHL:n kotisivuilta jhl.fi

JHL JULKISTEN JA HYVINVOINTIALOJEN
TYÖTTÖMYYSKASSA

Työllistymistä edistävät palvelut - ohjeita päivärahan hakemiseen

Työttömyyskassa maksaa työttömyysetuutta työllistymistä edistävien palveluiden ajalta. Päiväraha maksetaan korotettuna, mikäli palvelu sisältyy työ- ja elinkeinotoimistossa laadittuun työllistymissuunnitelmaan. Korotettua päivärahaa maksetaan enintään 200 päivältä. Työllistymistä edistäviä palveluja ovat:

- Työnhakuvalmennus
- Uravalmennus
- Koulutuskokeilu ja työkokeilu
- Kuntouttava työtoiminta
- Työvoimakoulutus
- Työttömyysetuudella tuettu omaehtoinen opiskelu
- Kotoutumisen edistämisestä annetun lain 22–24 §:ssä tarkoitettu omaehtoinen opiskelu

• Jos poissaolon syynä on alle 10-vuotiaan lapsen sairaus, päivärahaa voidaan maksaa enintään neljältä päivältä oman ilmoituksen perusteella. Tämän jälkeen päivärahaa ei voida maksaa eikä näin ollen lapsen sairaudesta tarvitse toimittaa työttömyyskassalle lääkärintodistusta.

• Muiden poissaolojen osalta päivärahaa voidaan maksaa vain, jos perusteena on työllistymiseen liittyvä hyväksyttävä syy esim. työhaastattelu, työpäivä, pääsykoe, julkinen luottamustoimi tms.

Sen lisäksi, että hakijan tulee itse selvittää poissaolo hakemuksessa, myös palvelunjärjestäjä ilmoittaa kassalle poissaolosta. Palvelunjärjestäjä voi tehdä ilmoituksen joko siihen tarkoitettulla lomakkeella tai vapaamuotoisella ilmoituksella. Tieto palvelunjärjestäjältä tulee työttömyyskassalle aina jälkikäteen, joten takaisinperinnän välttämiseksi on oma ilmoitus poissaolosta hakemuksessa todella tärkeä.

Usein työllistymistä edistävä palvelu saatetaan toteuttaa niin, että viikossa on 1–4 osallistumispäivää. Myös tällöin on tärkeitä merkitä hakemukseen tiedot oikein.

Poissaolot ja niistä ilmoittaminen

Työvoimakoulutuksessa ja omaehtoisessa opiskelussa olevalle maksetaan työttömyysetuutta myös poissaolopäiviltä. Muihin työllistymistä edistäviin palveluihin ei makseta etuutta, ellei poissaolon syynä ole työkyvyttömyys, alle 10-vuotiaan lapsen sairaus, työhaastattelu tai muu tähän rinnastettava työllistymiseen liittyvä syy tai julkisen luottamustoimen hoitaminen.

Poissaolo ja sen syy on siis merkittävä päiväraha hakemukseen, jotta päivärahan maksaminen ei viivästy ja päiväraha maksetaan oikein.

• Jos kyseessä on oma sairaus, päiväraha voidaan maksaa kolmelta poissaolopäivältä oman ilmoituksen perusteella. Sairauden jatkumista tulee hakemukseen liittää mukaan lääkärin- tai terveydenhoitajan todistus, jotta päivärahaa voidaan maksaa.

Kulukorvauksen maksaminen

Osaan työllistymistä edistävästä palvelusta maksetaan myös kulukorvausta, joten työttömyyskassan tulee tietää päivät, joina palvelua on todellisuudessa järjestetty. Työvoimakoulutuksessa sitä maksetaan kaikilta päiviltä, paitsi loma-ajoilta. Omaehtoiseen opiskeluun ei enää myönnetä kulukorvausta, paitsi jos opinnot ovat alkaneet ennen vuotta 2017. Muihin työllistymistä edistäviin palveluihin kulukorvaus maksetaan vain osallistuspäiviltä.

eEmeli Puhelinkassa

päivystää kellon ympäri numerossa:

010 190 300

ja henkilökohtaisesti maanantai–perjantai klo 9–14.

eEmelissä voit tehdä kokonaan työttömän jatkohakemuksen, saat ohjeita sekä voit tiedustella maksupäivää ja käsittelytilannetta.

(Hinta kiinteästä verkosta soittaessa paikallisverkkomaksu ja matkapuhelinverkosta soittaessa oman operaattorin hinnoittelun mukaan.)

**eEmeli
Puhelinkassa**

eWertti Nettikassa

on sähköinen asiointipalvelu, jonka kautta voit lähettää hakemukset ja ilmoitukset työttömyyskassaan itsellesi parhaiten sopivana ajankohtana.

**eWertti
Nettikassa**

Julkisten ja hyvinvointialojen työttömyyskassa

Postiosoite:

PL 100, 00531 Helsinki

Faksi: 010 7703 3235

Sähköposti: tkassa@jhl.fi

www.jhl.fi/tyottomyyskassa

Onko epäasiallinen käytös irtisanomisperuste?

Anu Virkki, lakimies, varatuomari
Edunvalvontalinja, oikeudelliset asiat
anu.virkki@jhl.fi

Huono käytös työpaikoilla voi johtaa irtisanomiseen. Millaista käytöksen täytyy olla, että se riittää irtisanomisperusteeksi?

TYÖNTEKIJÄN EPÄASIALLISTA käytöstä arvioidaan työntekijän henkilöön liittyvänä irtisanomisperusteena. Hovioikeudet ovat kevään ja kesän aikana antaneet useita ratkaisuja koskien työntekijän irtisanomista epäasiallisen käytöksen perusteella.

Tästä oli kyse myös Vaasan hovioikeuden 30.5.2017 antamassa tuomiossa. Tapauksessa työnantaja oli irtisanonut työntekijän työsopimuksen pääasiassa tämän harjoittaman työkaverin kiusaamisen ja epäasiallisen käytöksen vuoksi. Työntekijä oli kiusannut työkaveriaan jättämällä tervehtimättä tätä ja olemalla puhumatta tälle kuuksien ajan.

Työntekijän katsottiin myös olleen ainakin osallisena työkaverin omaisuuden tuhoamisessa, mikä oli tapahtunut muun muassa hitsaamalla tämän tavarakaaapi kiinni, tärvelemällä kahvimuki ja rasvaamalla tämän työkäsineet. Kun irtisanotti työntekijä ei varoituksen saatuaankaan ollut muuttanut käytöstään, hovioikeus katsoi työnantajalla olleen asiallinen ja painava peruste työsuhteen irtisanomiselle.

EPÄASIALLISESTA KÄYTÖKSESTÄ oli kyse myös Turun hovioikeuden 20.4.2017 antamassa tuomiossa (Nro 391). Tapauksessa työnantaja oli irtisanonut työntekijän työsopimuksen tämän käyttäytyttyä epäasial-

lisesti työkaveriaan kohtaan. Moitittava käytös oli ollut niin vakavaa, että työtoverit olivat voineet henkisesti pahoin irtisanotun työntekijän käyttäytymisen vuoksi. Psykologi oli arvioinut työntekijän käyttäytymisen vaarantaneen työtovereiden henkisen työturvallisuuden.

Hovioikeus katsoi kuitenkin, ettei oikeutta irtisanoa työntekijä ollut, koska tälle ei ollut annettu mahdollisuutta muuttaa käytöstään varoituksen jälkeen. Työntekijä oli nimittäin varoituksen antamisen jälkeen jäänyt sairauslomalle, jonka aikana työntekijä oli myös irtisanottu. Työntekijän moitittava menettely otettiin kuitenkin huomioon korvausta alentavana seikkana.

TYÖSOPIMUSLAIN MUKAAN työntekijän irtisanomisperusteena voidaan pitää työsopimuksesta tai laista johtuvien, työsuhteen olennaisesti vaikuttavien velvoitteiden vakavaa rikkomista tai laiminlyöntiä.

Tällainen henkilöön liittyvä asiallinen ja painava peruste irtisanoa työsopimus voi olla työntekijän epäasianmukainen käyttäytyminen. Myös työturvallisuuslaissa veloitetaan sekä työntekijää välttämään muihin työntekijöihin kohdistuvaa häirintää ja muuta epäasiallista kohtelua sekä työnantajan ryhtymään toimiin tällaisesta tiedon saatuaan. Toimeen ryhtyminen voi tarkoittaa

myös työntekijän irtisanomista. Työntekijän irtisanomista epäasiallisen käytöksen vuoksi koskee kuitenkin luonnollisesti samat edellytykset kuin muitakin työntekijän henkilöön liittyviä irtisanomisperusteita, kuten edellä selostetuista tapauksista ilmenee.

Työntekijää ei saa irtisanoa, ennen kuin hänelle on annettu varoitus ja mahdollisuus korjata menettelynsä. Poikkeuksena tieteen erityisen vakavat työhön liittyvät rikkomukset, jolloin epäasiallinen käytös voi oikeuttaa irtisanomaan työntekijän työsopimuksen ilman varoitusta, vaikka työntekijän aiempi työhistoria olisi moitteeton.

Millaista käytöksen sitten täytyy olla, jotta se riittäisi irtisanomisperusteeksi? Kolmannessa keväällä annetussa tuomiossa (29.5.2017, Tuomio Nro 216), Rovaniemen hovioikeus on antanut joitain suuntavia ohjeita. Pelkästään työntekijän vahvat mielipiteet tai muista työntekijöistä poikkeava käytös eivät riitä irtisanomisperusteeksi. Työnantaja voi kuitenkin edellyttää työntekijältä, että tämä tulee toimeen muiden työntekijöiden kanssa. Esimerkiksi työntekijän toistuva riitaantuminen muiden työntekijöiden kanssa ja siihen liittyvä väkivaltainen tai uhkaava käytös voi olla peruste irtisanoa työsopimus. □

Kysy asiasta

Askarruttaako mieltäsi jokin työelämään liittyvä kysymys? Lähetä se osoitteseen motiivi-lehti@jhl.fi. Välitämme sen eteenpäin.

Lue lisää

Epäasiallisesta kohtelusta työpaikoilla voit lukea lisää osoitteessa www.tyosuojelu.fi/tyoolot/epaasiallinen-kohtelu

På svenska

I vilka fall är osakligt beteende en grund för uppsägning? Läs lagkolumnen på www.motiv.fi fr.o.m. 10.10.

OSAAVAA VOIMAA

Tervetuloa sote-festareille!

2.-3.11.2017

JHL-opisto ja Scandic Park

JHL-opistolla, Sörnäisten rantatie 23, Helsinki
Scandic Park, Mannerheimintie 46, Helsinki

Puhujina muun muassa:

teemana KOHTAAMISEN PAIKKOJA

**HYVISSÄ
KÄSISSÄ 2017
PALKINTO**

**JHL LOUNGE
3. KERROKSEN YMPYRÄSSÄ:**

Liittojohdon avoimet ovet

Työttömyyskassa

Jäsenrekisteri

Työsuhdekliniikka

Aluetoimistojen lähipalvelumalli

Liiton kotisivut uudistuvat

Liiton hankkeet

J. Manka/ valokuvanäyttely

lapsiasia-
valtuutettu
Tuomas Kurttila

kehittämispäällikkö
Sari-Anne Paaso,
Pesäpuu ry

erityisasiantuntija
Aila Puustinen-Kor-
honen, Kuntaliitto

psykologi
Mikael Saarinen

professori
Simo Vehmas

ylitarkastaja
Marja-Leena Alanko,
AVI

toimialapäällikkö
Sirkkaliisa Heimo-
nen, Ikäinstituutti

tutkija *Pauliina*
Mattila-Holappa TTL

psykologi
Hannele Törrönen

viulisti
Teemu Kupiainen

toimittaja
Minna Lindgren

ETM
Satu Jyväkorpi

Ilmoittaudu viimeistään 25.9.2017!

Opintopäiville haetaan liiton kotisivuilla Jäsenpalvelu 24h:n kautta

Ammatillisten opintopäivien osallistumismak-
su on 50 euroa kurssipäivältä (yht. 100 euroa),
jota suositellaan haettavaksi työnantajalta.

Kurssimaksu sisältää koulutuksen, materiaalin,
ruokailut ja matkat sekä kurssipaikkakunnan
ulkopuolelta tuleville majoituksen hotellissa
kahden hengen huoneessa.

Ilman majoitusta kurssimaksu on 30 euroa
kurssipäivältä.

WWW.JHL.FI

Mieli sairastaa, työ kuntouttaa

Pienenä poikana Mika-Petri Lauronen halusi tähtitieteilijäksi, kirjailijaksi ja laivakokiksi. Hän on kaikkia niitä. Lisäksi Lauronen on mielisairas.

teksti Ulla Puustinen kuvat Vesa Laitinen

Onko ihminen se, joka hän kokee ja sanoo olevansa - vai se, jollaisena hänet näemme tai muistamme tai jonka diagnoosin tarkistamme tautiluokituksesta? Minä näen 47-vuotiaan takkutukaisen miehen, korkean otsan ja hiukan tärisyvät kädet, kun hän kääntyy taululta ja katsoo kohti kameraa. Ilme on tyyni, silmät aavistuksen väsyneet.

Taululla lukee suurin kirjaimin kaksisuuntainen mielialahäiriö. Se on diagnoosi, jonka **Mika-Petri Lauronen**, tutuilleen pelkkä Mixu, sai hiukan yli kolmikymmppisenä.

Ollaan Helsingin Sörnäisissä, tarkemmin sanottuna Helsingin Klubitalolla, keskellä Kurvin katuviliniä. Klubitalo on toiminut jo 20 vuotta mielen-terveyskuntoutujien kohtaamis- ja tukipaikkana.

- Täällä halutaan katsoa diagnoosin taakse ja nähdä ihminen sekä kaikki ne mahdollisuudet, mitä hänessä on, sanoo työvalmentaja **Titta Niemonen**.

Klubissa on yli tuhat jäsentä, ja päivittäin siellä pyörähtää noin 70 kävijää. Kaksisuuntaisten lisäksi on masentuneita, skitsofreenikoita, eri tavoin ahdistuneita, persoonallisuus-, syömis- ja paniikkihäiriöisiä, yksinäisiä. Sekalaista seurakuntaa siis.

Tautiluokituksensa voi kertoa tai jättää kertomatta. Muutenkin klubin kynnys on matalalla.

- Ainoa pääsyvaatimus on 18-65 vuoden ikä, mutta jäsenyys jatkuu ylikäytön jälkeenkin. Tulokkaalla ei saisi olla myöskään akuuttia päihdeongelmaa, koska tilamme on päihtetön, Niemonen kertoo.

Ja mikä parasta: jäsenyys ei maksa mitään.

Masennuksesta maniaan

Kaksisuuntaisella mielialahäiriöllä, eli bipolaarihäiriöllä, tarkoitetaan psykiatrista sairautta, jossa mielialat vaihtelevat masennuksesta hypomaaniin jaksoihin ja maniaan. Aiemmin sairaus tunnettiin maanis-depressiivisyytenä.

Mixu Laurosen sairaus oireili ensimmäisen kerran viimeisenä lukiovuonna Oulussa. Aina niin sosiaalinen ja energinen abiturienti meni kuin sähköjänis, virtaa riitti kaikkeen muuhun paitsi

koulunkäyntiin.

- Arvosanat tippuivat. Välillä höyrysin ympäröiväni, toisinaan olin hiljaisempi ja vetäytyvämpi kuin ennen, hän kertoo.

Perhe, etenkin äiti ja samassa huoneessa asunut pikkuveli, oli ihmeissään, mutta abivuoden jälkeen nuorukaisen mielialat tasoittuivat. Varusmiespalvelus meni hyvin, ja armeijan jälkeen Lauronen hankki datanomin koulutuksen. Pian hän sai määrälläikäisen työpaikan eräässä nuorisovalvontajärjestössä, mutta uupui nopeasti.

- Uuden projektin aloittaminen takkusi, enkä saanut sitä alkua pidemmälle. Lääkärin mukaan kyse oli burn outista. Sain pari kolme viikkoa lomaa, ja sen jälkeen hommat jatkuivat, hän muistelee.

Niin jatkui myös Laurosen alkoholinkäyttö. Tehtäviin kuului muun muassa tapahtumien järjestämistä, ja noissa kuvioissa alkoholi kuului asiaan.

Voi tätä hullua kansaa!

Tilastojen valossa me suomalaiset olemme aika hullua kansaa. Pelkästään viime heinäkuussa soitimme Suomen Mielen-terveysseuran kriisipuhelimeen yli 20 000 kertaa, koska meillä tai jollain läheisellämme oli hätä. Vuosittain noita puheluja kertyy yli 180 000.

Eniten sairastamme masennusta ja syömme siihen tolkkottoman määrän lääkkeitä: viime vuonna Kela-korvattuja masennuslääkkeitä pöpsäytti 426 234 kansalaista.

Masennus näkyy myös työkyvyttömyystilastoissa. Esimerkiksi toissa vuonna masennusperustein eläkkeelle siirtyi 2 900 henkilöä - kolmannes vähemmän kuin vielä 2000-luvun alussa, mutta silti kahdeksan joka päivä. Heistä kolme on alle 30-vuotiaita.

Se on paljon hukattuja mahdollisuuksia.

Kolmen viikon muistikatko

Mutta palataanpa Mixu Lauroseen. Kun määrälläikäinen pesti nuorisovalvontajärjestössä loppui, hän päätti toteuttaa yhden lapsuudenhaaveistaan, opiskella tähtitiedettä.

Lauronen pääsi Oulun yliopistoon ja opiskeli

IHMINEN ON paljon muuta kuin
tautiluokituksensa, muistuttaa
Mixu Lauronen.

Prosentti suomalaisista sairastaa kaksi-suuntaista mielialahäiriötä.

28 %

TYÖKYVYTTÖMYYS-ELÄKKEISTÄ

myönnetään mielenterveyden häiriöiden perusteella.

5 MRD

EURON VUOTUISET KOKONAISKULUT

mielenterveysongelmien hoidosta ja menetetyistä työpanoksesta.

kolme vuotta, melko hitaasti mutta hyvin arvosa-
noin. Häntä kiinnostivat aurinkokuntamme kuut,
etenkin Europa ja Titan.

- Sitten Kela puuttui asiaan. Opintotuen mak-
satus päättyi, koska olin käyttänyt osan tukeen
oikeuttavista kuukausista datanomiopintoihin.

Lauronen luopui opiskeluoikeudesta saadakseen
työttömyyskorvausta. Pian löytyi projektiluonto-
nen työpaikka yliopistolta, ja kun se päättyi, hän
muutti Tampereelle.

- Kolmekymppisenä oli aika toteuttaa toinen
lapsuudenhaave, hankkia hotelli- ja ravintola-alan
tutkinto, jotta voisin toimia kokkina.

Tampereen vuosina Laurosen vireystila vaihteli,
mutta koska masennusjaksot eivät olleet syviä, ei
kukaan osannut epäillä mielisairautta. Kunnes hän
loppukesästä 2004 joutui psykoosiin.

- Vaimo oli lähtenyt opinnäytetyönsä takia muu-
tamaksi kuukaudeksi Intiaan, ja olin yksin kotona,
tai oikeastaan notkuin baareissa aamusta iltaan.
Jossain vaiheessa muistan lymynneeni kaksi vuo-
rokautta metsässä, mutta muuten ne kolme neljä
viikkoa ovat pyyhkiytyneet mielestä.

Klubilla ei laiskotella

Tilastot ovat ikäviä, mutta kokonaiskuvan hahmot-
tamisen takia niitä kannattaa vilkaista. Yksi fakta
on, että mielenterveysystiä työelämän ulkopuo-
lella on noin 110 000 suomalaista. Heistä noin puo-
let haluaisi töihin, ja lähes yhtä moni arvioi kyke-
nevänsä ainakin osa-aikatyöhön.

- Mutta kun se on tehty niin vaikeaksi! Meillä
ajatellaan hyvin mustavalkoisesti, että joko annat
työlle sadan prosentin panoksen tai sitten et ollen-
kaan, sanoo Mielenterveysseuran kehitysjohtaja
Kristian Wahlbeck.

Samaa ihmettelee työvalmentaja Titta Niemo-
nen.

- Pitkän työuran aikana jokaisen työkyky vaihte-
lee. On hyviä aikoja, jolloin intoa riittää, ja on eri-
laisia kriisejä niin työssä kuin sen ulkopuolella, jol-
loin motivaatio voi heiketä ja jaksaminen hiipua,
hän sanoo.

Osa-aikainen sairausloma on ollut mahdol-
lista vuodesta 2007 lähtien, mutta jostain syystä
sitä käytetään Suomessa paljon vähemmän kuin
muissa Pohjoismaissa.

- Kuitenkin monelle mielenterveyden häiriöstä
kärsivälle se voisi olla pelastus. Säilyisi ote työhön
ja työyhteisöön, eikä henkilö eristäytyisi niin her-
kästi pilleripurkin kanssa kotiin, Niemonen perus-
telee.

Juuri yhteisöllisyyttä ja vertaistukea Suomen 25
klubitaloa tarjoavat jäsenilleen.

- Kolmas toiminnan kivijalka on usko työn kun-
toutuvaan merkitykseen. Työ voi sairastuttaa,
mutta yhtä lailla sillä on tärkeä rooli kuntoutumi-
sessa, tietää Niemonen.

Esimerkiksi Helsingin Klubitalolla tehdään lähes
kaikki itse. Jäsenistä koostuva ravintolayksikkö hoi-
taa ruokatilaukset, valmistaa lounaat ja pyörittää
kahvilatoimintaa. Hallintoyksikkö vastaa kolmesti
vuodessa ilmestyvästä klubilehdestä, sähköisestä

viestinnästä ja kirjanpidon valmistelusta.

- Työ- ja opintoyksikkö organisoii jäsenten kou-
lutusta, järjestää opintomessuja ja kartoittaa opis-
kelu- ja työllistymismahdollisuuksia, eli etsii jäse-
nille polkuja työelämään, kertoo Niemonen.

Onni onnettomuudessa

Kun Mixu Laurosen vaimo palasi Intiasta, hän
komensi miehensä A-klinikalle. Keskustelu klini-
kan lääkärin kanssa poiki toisen vastaanottoajan,
sillä kertaa mukana oli psykiatri.

- Hän kuunteli minua puoli tuntia ja kirjoitti
lähetteen psykiatrian poliklinikalle, josta sain mel-
kein heti diagnoosin kaksisuuntainen mielialahäi-
riö.

Häiriötä on kahta päätyyppiä. Ykköstyyppissä
esiintyy sekä vakavan masennuksen jaksoja että
varsinaista maniaa. Kakkostyyppissä masennusta
seuraa lievempi mielialan kohoamisjakso, eli hypo-
mania.

Laurosen diagnoosiksi tuli ensin kakkostyyppi,
mutta se tarkentui myöhemmin ykköstyyppiin
nopeasykliseksi sekamuotoiseksi kaksisuuntaiseksi
mielialahäiriöksi.

- Sekamuotoisuus tarkoittaa sitä, että masen-
nus ja hypomania esiintyvät osin päällekkäin. On
kuin pää olisi täynnä ajatuksia, mutta ne eivät voisi
vähempää kiinnostaa, hän kuvailee oireita.

Monella tapaa Laurosella on kuitenkin käynyt
tuuri. Ensinnäkin hän sai oikean diagnoosin heti
ensimmäisen psykoosin jälkeen ja pääsi nopeasti
hoitoon. Toiseksi hänellä on ympärillään ihmisiä,
jotka välittävät. Ja kolmanneksi sairauden kurissa-
pitämiseksi on löytynyt toimiva resepti.

- Säännöllinen elämä, vahva lääkitys eikä tippaa-
kaan alkoholia. Juuri tästä syystä psykiatri kielsi
minulta ravintolatyöt. Laivakokkina ehdin olla
kaksi viikkoa.

Neljäs ja tärkein Laurosen hyvinvoinnille on klu-
bitalo, ensin Näsinkulman Klubitalo Tampereella
ja pääkaupunkiin muuton jälkeen Helsingin Kur-
vissa.

- Psykoosi on uusiutunut kahdesti, mutta ei ker-
taakaan sen jälkeen kun löysin klubitalon. Monen
muunkin jäsenen sairaalajaksoit ovat lyhentyneet
ja vähentyneet klubitoiminnan myötä, hän tietää.

Valmentaja tukee siirtymätyössä

Helsingin Klubitalolla ei käytetä alkoholia, mutta
juhlia siellä osataan. Useimmiten pirskeet piste-
tään pystyyn jonkun jäsenen ammattiin valmistu-
misen tai opintojen päättymisen johdosta.

- Tänä vuonna on juhlistu yhtä gradunsa val-
miiksi saanutta yliopisto-opiskelijaa. Lisäksi val-
mistuneissa on merkonomi, sosionomi, jokunen
lähihoitaja ja puhtausalan ammattitutkinnon suo-
rittanut. Ja tietenkin Mixu, joka sai valmiiksi neli-
vuotiset it-tradenomin opinnot Haaga-Heliassa,
kehaisee Titta Niemonen.

Klubitalon varsinaisen kruununjalokivi on siir-
tymätyöohjelma. Sen kautta työelämästä syrjään
joutuneet mielenterveyskuntoutujat voivat saada
osa- ja määräaikaisen työpaikan, josta maksetaan

ihan oikea työehtosopimuksen mukainen palkka.

Samaan pakettiin kuuluu myös työvalmentaja, joka on mukana perehdytysvaiheessa ja tarvittaessa myöhemmin niin kuntoutujan kuin työyhteisön tukena.

Ympärivuotisia siirtymätyökohteita on tänä vuonna seitsemän ja kesätyöpaikkoja kaksi. Uusia kohteita etsitään kaiken aikaa.

- Helppoa se ei ole, sillä mielenterveyskuntoutujat kohtaavat edelleen monenlaisia ennakkoluuloja. Esimerkiksi työhönottotilanteessa joutuu kukin tykönsään päättämään, mitä taustoistaan ja sairaudestaan kertoo ja kenelle, jotta tie ei nousisi pystyyn heti haastattelussa, miettii Niemonen.

Haaveista tulee totta

Entä mitä kuuluu Mixu Lauroselle? Hyvää, kiitos kysymästä! Hän aloittaa lokakuun alussa määräaikaisen siirtymävaiheen työn sosiaalialan kattojärjestön Sosten palveluksessa. Työhön kuuluu postitusta, kokoustarjoilujen järjestelyä ja muita avustavia toimistotehtäviä - ajan myötä ehkä it-hommiakin.

Myös Laurosen kolmannelta lapsuudensaavaasta on tulossa totta, sillä tänä syksynä häneltä ilmestyy ensimmäinen oma kirja, rauta-aikaan sijoittuva novellikokoelma Kontiainen.

Elämä on unelmista tehty, mutta vain harvalla on voimia toteuttaa ne. □

Työpaikkoja joukkorahoituksella

Maailman mielenterveyspäivänä 10.10. käynnistyy joukkorahoituskampanja, jonka tavoitteena on helpottaa mielenterveyskuntoutujien työnsaantia. Klubitalojen nykyinen siirtymätyöohjelma on hyvä, mutta silti moni työnantaja miettii kahdesti ennen kuin palkkaa uutta määrä- ja osa-aikaista työntekijää.

- Uudessa mallissa EskoTyö Oy toimii kuntoutujien työnantajana ja hoitaa kaikki siihen liittyvät velvoitteet. Yritykset, kunnat ja seurakunnat ostavat puolestaan työsuorituksen siltä, kertoo hankevastaava **Hans Mäntylä** Ete-lä-Suomen klubitalo ESKOT ry:stä.

Joukkorahoituksella pyritään saamaan pesämuna perustettavan yhteiskunnallisen yrityksen alkutaivalta varten. Toimintansa yritys käynnistää todennäköisesti jo ensi vuoden alussa.

Yritys myös aktiivisesti hankkii työmahdollisuuksia, esimerkiksi keikkaluontoisia tehtäviä muuttoavusta siivoukseen, klubitalojen jäsenille. Myös säännöllisemmät avustavat tehtävät esimerkiksi toimitilahuollossa, kiinteistönhoidossa ja toimistoissa tulevat kyseeseen.

- Työntekijälle maksetaan osa-aikatyöstä tessin mukainen palkka. Useimmille eurot ovat tarpeen, mutta myös työllä itsessään on suuri merkitys. On hyvä, kun huomaa olevansa hyödyksi ja tarpeellinen, Mäntylä sanoo.

LISÄÄ KAMPANJASTA motiivilehti.fi

EI MYYTÄVÄNÄ

Hyödynnä
JÄSENETUSI HENKIVAKUUTUKSESSA

Kuinka sinä pärjäisit, jos joutuisit huolehtimaan kaikesta yksin? Pystyisitkö pitämään perheen nykyisen asunnon ja selviäisitkö muista lainoista? Tiesithän, että järjestöjäsenenä sinä ja puoliso olette oikeutettuja Suomen edullisimpaan henkivakuutukseen.* Ota täysi hyöty jäsenyydestäsi ja osta vakuutus osoitteessa

Hyödynnä
**JÄSEN-
ETUSI**

henkivakuutuskuntoon.fi

*Suomen edullisimman henkivakuutuksen (Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINE:n tekemä hintavertailu 9/2016) järjestöjäsenille myöntää Suomen vanhin henkivakuutusyhtiö, Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva.

Ole huoletta. Me autamme.

VAPAUTETAAN # KOTIORJAT.

Tue taistelua naisten
oikeuksien puolesta.
Lahjoita: www.kotiorjat.fi

sask^{fi}
REILU MAAILMA TYÖN ALLA

LUE
SUOMEKSI

17.10. alkaen
motiivilehti.fi

Motiv

HUR INLEDDER DU DIN YRKESBANA?

Efter högstadiet studerade jag metall- och maskinbearbetning. Senare utbildade jag mig till ambulansförare och medikalvaktmästare. Jag sommarjobbade vid brandstationen i flera år innan jag blev antagen till en brandmannakurs i Karleby 1987.

VAD DRIVER DIG?

Jag har alltid velat bli brandman. Det är ett kall för mig att hjälpa nödställda. Den fina känslan efter att en lyckats med till exempel ett upplivningsförsök är svår att beskriva.

VAD GER DIG KRAFT I VARDAGEN?

Jag cyklar, löper och går på gym. Det kollegiala stödet är viktigt, särskilt efter svåra arbetsuppsdrag.

Leva lite mer

text och foto Marina Wiik

JAG HAR ALLTID sökt äventyr och sätt att utmana mig själv. Genom åren har jag sysslat med bland annat kitesurfing och sportdykning. Inget har ändå känts lika bra som paramotorflygning. När jag startat motorn och vecklat ut skärmen bakom mig glömmar jag allt annat. Jag svävar över ängar och skogar, nästan som om vi var ett. Det ger en enorm känsla av frihet.

För det mesta rör jag mig på 150 meters höjd och håller samma hastighet som en moped. Då är det lättare att uppfatta detaljer som blir otydliga vid högre flyghöjd. Jag flyger helst i okontrollerat luftrum, där det inte behövs tillstånd från flygledningen. Oftast landar och lyfter jag från en åker.

Ifall det regnar eller blåser kraftigt stannar jag på marken. Att flyga i turbulens är ungefär lika angenämt som att köra traktor på en dålig skogsväg.

PARAMOTORFLYGNING är förmånligt jämfört med andra flyghobbyer och utrustningen får plats i bilens bagageutrymme. Innan flygturen tar jag på mig motor med propeller och spänner fast mig i en sele. Skärmen är kopplad till motorn, som styrs med handtag som kallas bromsar. Tekniken är inte speciellt svår och grenen passar de flesta, även personer med fysiska handikapp.

Ifall man endast flyger i goda förhållanden och har utrustningen i skick, är risken för skador minimal. Självt är jag mera rädd när jag åker bil till startplatsen än uppe i luften.

För att flyga med paramotor måste man gå en kurs och avlägga ett prov med både praktiska och teoretiska övningar. Kursen sker i olika stadier och tar åtminstone ett halvår. Självt blev jag intresserad av paramotorflygning redan för 20 år sedan, men hann bli nästan 50 innan jag kom iväg på kurs. I hela landet finns det ungefär 150 paramotorflygare, varav en handfull bor i mina hemtrakter.

I nuläget har jag drygt 160 flygtimmar bakom mig, vilket betyder cirka 60 flygturer per år. Jag har inga planer på att dra ner på takten, snarare tvärtom. Att flyga är att leva lite mer. □

CONNOR KURULA
född 1964

FAMILJ
makan Marina
och dottern
Mikaela, 19

JOBB
brandman vid
räddningsverket
i Jakobstad

HOBBY
foto och video
jeppispilot på
Instagram,
Conny Kurula på
Youtube

Liiton verkkosivut uusiksi

Vanhoilla nettisivuilla kävijöitä oli vuositasolla 2,5 miljoonaa. Miten onkaan jatkossa, kun JHL:n uudistuneet, entistä selkeämmät ja helppokäyttöisemmät verkkosivut ovat nyt avautuneet? Osoite on tuttu www.jhl.fi. Käy tutustumassa!

1

Työelämän usein kysytyt kysymykset on upouusi palsta, josta löydät aihealueittain jaoteltuja kysymyksiä sekä vastaukset niihin. Palsta on koostettu aidoista liitolle tulleista tiedusteluista ja kyselyistä. Aiheet käsittelevät muun muassa työehtoihin, palkanmuodostukseen, työsuojeluun, lomautuksiin ja perhevapaisiin liittyviä kysymyksiä. Palstalle pääset kätevästi suoraan etusivun valikosta.

2

Uutishuone löytyy ajankohtaista -osion alta etusivulta. Uutishuone tarjoaa yhdestä ja samasta paikasta niin liiton uutiset, Motiivi-lehden artikkelit kuin blogitkin. Ajankohtaista -valikon alta on luettavissa myös liiton tiedotteet ja lausunnot. Lisäksi sieltä pääsee nyt seuraamaan JHL:n sosiaalisen median (Facebook, Twitter, Instagram) virtaa.

3

Kohdasta *Ammattialat* löydät näppärästi tietoa kohdennetusti omaan alaasi liittyvistä asioista. Sisältö on ryhmitelty ammattialaryhmien mukaan seuraavasti: sosiaali- ja terveysala, ravitsemis- ja puhtaustala, kasvatusta ja ohjaustala, tietotyö ja hallintoala, tekniikka ja liikenneala sekä turvallisuusala.

Sattuiko reissussa vahinko?

Hae korvausta verkossa - rahat tilille jopa päivässä!
turva.fi/jhl

JHL:n jäsenenä voit hakea korvausta matkalla sattuneesta sairaudesta tai tapaturmasta osoitteessa turva.fi/jhl. Palvelu on avoinna joka päivä klo 7-23. Palvelua käyttäen voit saada korvausrahat tilille jopa päivässä! Sivustolta löydät myös tietoa JHL:n jäsenilleen ottamista vakuutuksista.

Työ muuttuu, kuka pärjää?

ENTÄ JOS robotti korvaa minut? Tai maksuautomaatti tai digitaalinen varausjärjestelmä?

Juuri nyt työelämän murros käy niin kovilla kierroksilla, että kenenkään työpaikka ei ole turvassa. Ei edes vaativa asiantuntijatyö, sillä sen ennustetaan siirtyvän ”virtuaaliglobalisaation” seuraavassa aallossa matalamman palkkatason maihin - kiitos edistyneiden kielikäntämishojelmien ja etä-älyn.

Rutiinomaisissa toimisto- ja teollisuustöissä kato on jo käynyt, samoin matalan koulutustason palvelutehtävissä.

Kun Palkansaajien tutkimuslaitos selvitti supistuvilla toimialoilla työskentelevien tulevaisuuden näkymiä, huomattiin että toimistotyöntekijälle löytyy helpommin reitti parempipalkkaisiin tehtäviin kuin teollisuustyöpaikalta sorvin äärestä.

Myös sukupuolella on merkitystä työelämän muutoksiin sopeuduttaessa. Naiset nimittäin hankkivat lisä- ja täydennyskoulutusta läpi työuransa ja heillä on matalampi kynnys opiskella aikuisena kokonaan uusi ammatti.

Samana selvityksen mukaan moni matalapalkka-alalle tippunut työntekijä siirtyi yksityiseltä julkiselle sektorille. Korkeammin palkatuissa tehtävissä suunta oli vastakkainen, eli julkisen sektorin töistä yksityiselle toimialalle.

PT:n selvityksessä hyödynnettiin Tilastokeskuksen ammatteja koskevaa aineistoa vuosilta 1995-2009. Sen laativat vanhempi tutkija **Terhi Maczulskij** ja tutkimuskoordinaattori **Merja Kauhanen**. (UP)

**JHL:n lomapaikkojen varaus
vuodelle 2018 starttaa 2.10.
jhl.fi/lomapaikkavaraukset**

Lomailmaan tuetusti

Lähde joulukuksi tai vuvendenvaihteeksi PHT:n (Palkansaajien hyvinvointi ja terveys ry) tuetulle perhelomalle. Tutustu kohteisiin ja täytä hakemus:
pht.fi

Sote-festarit marraskuussa

Tulossa hieno kaksipäiväinen seminaari, jossa on tarjolla paljon asiaa ja lukuisia asiantuntijaluentoja, työpajoja, yhteisöllisyyttä ja hyvää henkeä.
jhl.fi/tapahtumat

Ehdota nuorta osaajaa

SAK:n tuhannen euron Duunari-stipendin saajaksi voit nyt ehdottaa tuntemaasi nuorta ammatistaan ylpeää osaajaa. Ehdotukset perusteluineen s-postitse:
annika.lehtovuori@sak.fi

KYSY IHMEESSÄ

Vastaanko työnantajani vauvasta?

TOIMIN VAIKEAVAMMAISEN henkilökohtaisena avustajana. Nyt perheeseen on syntynyt lapsi, ja työnantajan mielestä lapsi on jatkossa avustajien vastuulla. Onko näin? Työsopimuksessani vauvanhoidosta ei ole mainintaa.

VASTAUS:

Totta kai vanhemmat kantavat vastuun lapsensa hoidosta ja kasvatuksesta, ei avustaja. Voi olla, että he tarvitsevat vammansa takia kunnan perhetyöntekijän tukea lapsen hoitamiseen, mutta henkilökohtainen avustaja ei voi olla lapsen pääasiallinen hoitaja.

Vauvan syntyminen muuttaa todennäköisesti myös avustajan työnkuvaa. Tämän vuoksi asiasta tulisi käydä ns. yhteistoiminnallinen keskustelu ja katsoa, onko tarvetta päivittää työnkuvaa ja/tai työsopimusta.

Tässä vaiheessa työntekijällä on oikeus kieltäytyä uusista tehtävistä, mutta kieltäytyminen voi aiheuttaa työnantajalle mahdollisesti irtisanomisperusteiden tuotannollisten syiden perusteella.

Perheellisyyksestä ja sen vaikutuksesta arkeen ja avustajan työnkuvaan olisi syytä keskustella hyvissä ajoin ennen vauvan tuloa. Tässäkin vaiheessa asiasta kannattaa keskustella. Jos asia ei ratkea keskustellen, voit olla yhteydessä JHL:n lähimpään aluetoimistoon.

JHL:n edunvalvontalinja

Kysy ihmeessä

Lähetä kysymyksesi Motiivi-lehdelle osoitteeseen motiivi-lehti@jhl.fi. Välitämme sen eteenpäin aihepiirin asiantuntijalle ja kerromme ratkaisut tällä palstalla.

Känslökunskap berikar arbetslivet

Arbetsgivare föredrar Excel-kurser framom kurser i känslohantering. Vad talar för en motsatt tågordning?

text Marina Wiik foto Vesa Laitinen

Det finländska arbetslivet värdesätter rationalitet och har för vana att förpassa allt som har med känslor att göra till den privata sfären.

- Det är att göra sig själv en björntjänst, anser psykoterapeuten **Mikael Saarinen**.

Känslor är närvarande också på jobbet, vare sig vi vill det eller inte. Till exempel anställningsbeslut fattas väldigt långt utifrån känslor. Enligt Saarinen anställs folk på till synes rationella grunder, men får sparken på grund av att de inte behärskar känslaspekten i sitt arbete. I klartext: De vet inte hur de ska föra sig i kontakten med kolleger, kunder eller andra chefer.

Saarinen har skrivit flera böcker om emotionell intelligens. Själv föredrar han dock att tala om emotionella färdigheter för att signalera att de kan övas upp. Begreppet är hur som helst mångfacetterat. Det handlar dels om processer som sker inne i huvudet på en människa och dels om hens samverkan med andra.

Saarinen forskning har i synnerhet handlat om att bejaka och dra nytta av känslor i arbetslivet. Han tar upplevelsen av belastning som exempel.

- Stress handlar till syvende och sist alltid om känsloreglering. Inser den som är stressad varför den är det, kan den leta efter alternativa handlingsätt och söka hjälp vid behov?

Finland på efterkälken

Globalt började det talas om emotionell intelligens på 1990-talet. Begreppet landsteg i Finland i början av 2000-talet, men har sedermera fört en tynande tillvaro. Medan skolbarn lär sig känslofärdigheter under lektionerna i livsåskådnings- och hälsokunskap, är känslor fortfarande ett svårt område för yrkeslivet.

- Arbetsgivare skickar hellre anställda på Excelkurs än en utbildning om olika sätt att undvika onödiga konflikter och problem med personkier, säger Mikael Saarinen.

Det är också vanligt att närma sig frågan fall för fall i stället för att se känslofärdigheter som meta-kunskap.

- Den som har goda känslofärdigheter kom-

mer överens med olika slags människor. Den har en slags flexibilitet som inte är beroende av motparten.

Han ser det som talande att ett av regeringens spetsprojekt handlar om att höja produktiviteten genom att öka antalet arbetstimmar i stället för att förbättra deras kvalitet. Även inom den akademiska världen ligger betoningen på rationalitet.

- Professor Jari Hakanen vid Arbetshälsoinstitutet är i stort sett ensam om att föra fram vikten av att jobbet upplevs som meningsfullt och innehåller stunder då en känner sig lyckad och duglig.

Dämpa dålig idé

Enligt Saarinen har alla människor ett starkt känsloliv. Däremot kan vissa försöka ge en rationell bild av sig själva för att de tror att yrkesrollen kräver det. Saarinen påpekar att hjärnforskning visat att ifall känslor dämpas och inte får komma till uttryck, fungerar hjärnan sämre.

- Då är människan lika handlingsförlamad som de gånger då den är helt i känslornas våld.

Även den mest hårdare vuxna har en bana i hjärnan som hör ihop med lekfullhet och nyfikenhet. Den har varit livsviktig för vår överlevnad på samma sätt som ilska och försvarsinstinkt.

- Ifall nyfikenhet och lekfullhet inte uppmuntaras, får vi tråkigt. Om vi får tråkigt, blir vi lätttrötta och stressade.

Han jämför relationerna på arbetsplatsen med ett parförhållande. I båda fallen kan den gemensamma riktningen gå förlorad. Det handlar inte om hur mycket pengar en satsat, utan är i hög grad en känslofråga.

- Både på jobbet och privat behöver människan känna sig intressant, bli åhörd och tas på allvar. Bekräftelse och respekt är grunden för en gemensam linje.

Hierarkier bromsar

Det finns flera metoder för att förbättra samspelet mellan känslor och förnuftet, till exempel mindfulness- eller andningsövningar. Vissa tekniker för att reglera känslor påminner lite om böner.

– Ifall känslor dämpas och inte får komma till uttryck, fungerar hjärnan sämre.

ENLIGT MIKAEL Saarinen är lekfullhet och nyfikenhet ett grundläggande drag hos människan, vilket borde beaktas också på arbetsplatserna. Saarinen är en av föreläsarna vid JHL:s vårdfestival 2–3.11.

- Före ett samtal med en krävande person kan en göra en liten förlåtelseövning och säga till sig själv att en förlåter hen, fastän en egentligen inte skulle vilja, tipsar Saarinen.

I kundbetjäning har förmågan att vara dynamisk och väcka positiva känslor hos andra alltid värdesatts. Även på arbetsplatser med en stor andel unga arbetstagare, till exempel inom it och media, är känslofärdigheter en väletablerad del av arbetskulturen. Det kan till exempel handla om att pigga upp sig själv inför ett möte, skapa en bra stämning eller peppa dem som verkar nere.

- De anställda kräver att jobbet ska kännas meningsfullt, annars sticker de, säger Saarinen.

Merparten av löntagarna jobbar ändå på arbetsplatser där gamla strukturer och hierarkier står i vägen för en uppmuntrande och glad arbetsgemenskap.

- Speciellt inom hälsovårdssektorn är det enkelt att hänvisa till någon med högre post, läkaren eller översköterskan, för att rättfärdiga ett visst handlingsätt och sätta stopp för nytänkande.

För att känslofärdigheter ska göra en skillnad på jobbet, måste både ledningen och arbetstagarna först erkänna att de är viktiga.

- Var och en kan fråga sig själv om det här tänket kunde ge businessen ett mervärde, kanske skulle det göra oss mer produktiva eller nöjda på jobbet. □

STABILITET VIKTIGAST

50 %

SER ANSTÄLLNINGSTRYGGHET

som viktigast i arbetet. Goda arbetskamrater och chefer samt att jobbet är intressant uppfattas som viktigare än bra lön, visar FFC:s medlemsbarometer 2015.

1/4

ÄR NÖJDA MED

sina möjligheter att påverka det egna arbetet, visar FFC:s arbetslivsbarometer 2016.

Velkaongelma ja parisuhde

Yle välitti elokuussa hätkähdyttävän uutisen, jonka mukaan lähes joka kymmenes suomalainen on ulosotossa. Ylivelkaantumista on tutkittu yllättävän vähän. Syynä on se, että aihe jää eri tieteenalojen katveeseen. Kyse on paitsi juridiikasta myös taloustieteestä sekä sosiaali- ja terveystaloustieteistä. Yksi alan harvoja klassikkotutkimuksia on brittiläisen Janet Fordin *The indebted society - credit and default in the 1980s*, jonka myöhemmin Yorkin yliopiston professorina toiminut Ford julkaisi jo vuonna 1988. Kirja perustuu 40:n asuntolainansa kanssa vaikeuksiin joutuneen pienituloisen perheen haastatteluihin.

Ford piti jo 1980-luvulla ylivelkaantumisen syynä lainojen aggressiivista markkinointia. Nyt velkaa myydään entistäkin rajummin. Tarjolla on mitä erilaisempia luottoja. Fordin havainnot ylivelkaantumisen syistä ovat kuitenkin edelleen ajankohtaisia ja arkipäiväisyydessään yllättäviäkin.

Velkaongelmat liittyvät usein parisuhteen purkautumiseen. Yksi Fordin haastateltavista kertoi miehestään: ”Kävi vain niin, että hän lähti, kun laskut erääntyivät”. Mutta myös parisuhde voi olla syynä velkaantumiseen. Fordin haastateltavat kertoivat esimerkiksi siitä, etteivät puolisoitten kesken tehdyt sopimukset laskujen hoitamisesta pääteneet. Syynä oli se, että rahatilanteen käydessä niukaksi kumppaneilla oli erilaisia käsityksiä siitä, mitkä laskut kannattaa maksaa ja mitkä jättää maksamatta. Ongelmia syvensi se, etteivät puolisoit aina kertooneet toisilleen, millaiseen tärkeysjärjestykseen he olivat laittaneet perheen laskut.

Monessa tapauksessa velkaongelmiin joutuneet selviävät velkojien kanssa neuvottelemalla. Tämä edellyttää kuitenkin tiivistä yhteydenpitoa puolisoitten kesken. Kun rahaa on erääntyneitä laskuja vähemmän, erilaiset arvostukset tulevat näkyville. Toinen ei ehkä alun perinkään ollut tykääntynyt omaan asuntoon vaan oli kannattanut vuokralla asumista. Toisen kallis mutta rakas harrastus alkoi näyttää entistä kalliimmalta, kun rahat olivat lopussa.

Tulojen jakaminen perheen sisällä on yksi arkipäiväisimmistä talousasioista. Siitä on kuitenkin erittäin vähän tutki-

mustietoa. Janet Fordin havaintojen mukaan ulosottoon joutuvan laskun syynä voi olla myös se, että toinen puoliso (yleensä nainen) jättää tietoisesti laskun maksamatta kiinnittääkseen toisen puolison huomiota. Syynä voi olla esimerkiksi se, että toinen puoliso juo perheen yhteiset rahat.

Edellä sanottu kertoo siitä, miten monimutkaisesta ja vaikeasti hallittavasta ongelmasta velkaantumisen on kysymys. Jokainen pari on varmasti joskus riidellyt rahasta - ja useimmin syynä on se, etteivät rahat tahdo riittää kaikkeen. Velkaongelmien ratkaisu ei välttämättä olekaan ensisijaisesti rahassa vaan puolisoitten välisessä viestinnässä. □

Heikki Hiilamo

on sosiaalipolitiikan professori VID yliopistossa Osllossa ja Helsingin yliopistossa. Hän on työskennellyt myös Kelan tutkimusprofessorina.

Toisen kallis mutta rakas harrastus näytti entistä kalliimmalta, kun rahat loppuivat.

Elä täysillä, Turva turvaa

Älä kadu elämätöntä elämää kiikkustuolissa. Toteuta unelmasi ja lähde reissuun! Kun rakkaat ihmiset ja asiat on vakuutettu, huolia ei tarvitse murehtia etukäteen. Jos elämä kolhaisee, on hyvä olla Turvassa.

Hae korvausta kätevästi verkossa liittosi sinulle ottamasta matkustajavakuutuksesta. Saat korvauksen tilillesi nopeimmin. Lue lisää turva.fi/jhl

**NAPAPIIRIN
SANKARIT 3**
Turva tukee kotimaista elokuvaa

Lue lisää ammattiliittosi sinulle ottamasta matkustajavakuutuksesta sekä lukuisista muista liiton jäsenen eduista osoitteesta turva.fi/jhl

Hae Apurahaa surffailuun.

Acer Aspire ES1-732 17,3"

Jokapäiväisiin askareisiin kannettava, jonka hinta ei päätä huimaa. Sujuvan käytön varmistavat Intel Pentium N4200 -neliydinsuoritin, 6 Gt keskusmuistia sekä 1 Tt:n kovalevy. Mainio liitännävalikoima helpottaa lisälaitteiden kytkemistä. Verk.com/45724

499,90

Apurahalla 29,00/kk (23 kk)

Apuraha antaa lisää maksuaikaa ja varaa valita.

Verkkokauppa
TODENNÄKÖISESTI AINA HALVEMPI
.com

Esimerkki Apuraha-osamaksusta: ostos 1500 €, maksuaika 12 kk, kuukausierä 139 €/kk, kuukausimaksu 3,95 €/kk, korko 14,9 %, luottohinta 1660,21 €. Todellinen vuosikorko 1500 euron kampanjaostolle 12 kuukauden laina-ajalle on 23,21 %. Luoton myöntää Lindorff Invest Oy (Joukahaisenkatu 6, 20520 Turku) tai Verkkokauppa.com Oyj (Tyynenmerenkatu 11, 00220 Helsinki).